Dosarul nr. 2-5049/20

H O T Ă R Â R E
ÎN NUMELE LEGII

03 iulie 2026

mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău sediul Centru,
în componenţă:
Judecător, preşedinte de şedinţă - Potînga Iurie
Grefier – Chiosa Marina, Lucinschi Cristina, Zamfir Felicia, Ciobanu Constantin

a judecat în şedinţa de judecată publică cauza civilă la acțiunea principală formulată de BC „Moldindconbank" SA împotriva Guțu Petru și Guțu Sergiu privind încasarea datoriei rezultate din contractul de credit nr. ***** din ***** și cheltuieli de judecată, precum și cererea de precizare a obiectului acțiunii principale și acțiunea reconvențională depusă de Guțu Petru și Guțu Sergiu în contradictoriu cu BC „Moldindconbank" SA privind constatarea caracterului abuziv și declararea nulității unor clauze contractuale din contractul de credit, anularea sumelor calculate și percepute în temeiul clauzelor pretins abuzive cu titlu de comisioane, penalități și dobânzi suplimentare și aplicarea efectelor nulității, precum și cererea de precizare a obiectului acțiunii reconvenționale – și a -

C O N S T A T A T :

I Aspecte de procedura.

La data de 11.03.2020 reclamanta BC „Moldindconbank" SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârâților Guțu Petru și Guțu Sergiu privind încasarea datoriei rezultate din contractul de credit nr. ***** din ***** și cheltuieli de judecată (f.d.2-7 Vol.I).

Potrivit fișei de repartizare cererea de chemare în judecată a fost repartizată la data 11.03.2020 în mod aleatoriu completului de judecată – judecător Potînga Iurie (f.d.1 Vol.I).

Potrivit încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13.03.2023, (judecător Potînga Iurie) emisă în cadrul actelor preliminare, cererea nominalizată a fost primită în procedură contencioasă și pusă pe rol spre judecare cu fixarea termenului de judecată (f.d.30 Vol.I). Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13.03.2020 (judecător Potînga Iurie) s-a respins cererea reclamantei de asigurare a acțiunii ca nefondată.(f.d.31-31verso, Vol.-I). Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 28.07.2020 s-a admis recursul declarat de BC „Moldindconbank" SA și s-a casat încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13.03.2020 fiind admisă cererea reclamantei de asigurare a acțiunii cu aplicarea măsurii de asigurare sub formă de sechestru pe bunurile imobile și mobile, inclusiv pe mijloacele financiare ale pârâților în limita pretenției din acțiune în sumă de 395.431,71 lei (f.d.45-47, Vol.-I)

II. În cadrul pregătirii cauzei pentru dezbaterile judiciare :

Partea pârâta Guțu Petru și Guțu Sergiu prin intermediul reprezentatului său împuternicit avocatul Botnarenco Ion (f.d.68-69, Vol.I) în întâmpinarea acțiunii principale a înaintat acțiune reconvențională(f.d.71-112, Vol.I), iar pe parcursul procesului a concretizat anumite capete de cerere din acțiune.(f.d.31-41,50-60, Vol.-II). Partea reclamantă prin reprezentantul său împuternicit prin procură Mamaligă Andrei (f.d.28,117, Vol.I) a depus cerere de precizare a obiectului acțiunii (f.d.113-116 Vol.-I).

III. Soluționarea cererii.

La data de 03 iulie 2026 instanța a soluționat cauza și a adoptat dispozitivul hotărârii, prin care a respins acțiunea principală precizată formulată de BC „Moldindconbank" SA împotriva Guțu Petru și Guțu Sergiu privind încasarea datoriei rezultate din contractul de credit nr. ***** din ***** și cheltuieli de judecată, ca neîntemeiată. S-a admis parțial acțiunea reconvențională precizată depusă de Guțu Petru și Guțu Sergiu. S-a constatat caracterul abuziv și se declară nule clauzele contractuale cuprinse în contractul de credit nr. ***** din *****, după cum urmează: clauza contractuală inserată în compartimentul „Rambursări", Capitolul 3 alin. (2), referitoare la majorarea ratei lunare prin aplicarea dobânzii calculate pentru zilele de întârziere; clauza contractuală inserată în compartimentul „Drepturile și obligațiile

debitorului”, pct. 6 subpct. (4), referitoare la perceperea comisionului unic în cuantum de 2% din suma creditului pentru prestarea serviciilor bancare privind întocmirea contractului de credit și organizarea mecanismului de creditare; clauza contractuală inserată în compartimentul „Drepturile și obligațiile debitorului”, pct. 6 subpct. (5), referitoare la perceperea comisionului lunar pentru administrarea și monitorizarea creditului în cuantum de 0,13% din suma creditului acordat; clauza contractuală inserată în compartimentul „Plățile”, Capitolul 5 alin. (1), indicele 3, referitoare la perceperea dobânzii suplimentare pentru neachitarea la scadență a dobânzii curente și a comisioanelor; clauza contractuală inserată în compartimentul „Plățile”, Capitolul 5 pct. (1) subpct. 1–8, referitoare la ordinea (succesiunea) stingerii obligațiilor contractuale prin prioritatea achitării comisioanelor, dobânzilor, dobânzilor suplimentare, penalităților și altor costuri înaintea stingerii obligației principale de rambursare a creditului; clauza contractuală inserată în compartimentul „Drepturile și obligațiile debitorului”, pct. 6 subpct. (9), referitoare la perceperea dobânzii suplimentare în cuantum de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere asupra sumelor restante reprezentând credit, dobânzi și comisioane, până la executarea integrală a contractului. În rest, acțiunea reconvențională s-a respins, ca neîntemeiată. S-a încasat de la BC „Moldindconbank” SA în beneficiul Statului taxa de stat în mărime de 100,00 MDL (una suta) lei.(f.d.211, Vol.II).

IV. Calea de atac formulată în cauză.

Împotriva dispozitivului hotărârii din data de 03 iulie 2026 de către reprezentantul părții reclamante BC „Moldindconbank” SA împuternicit prin procură Mamaligă Andrei a fost promovată cerere de apel, fiind înregistrată la secretariatul instanței în data de 20.07.2026, transmise completului de judecată de către secretariatul instanței și recepționate de grefă la data de 25.08.2026, care ulterior au fost transmise nemijlocit către judecător la aceeași dată avându-se în vedere perioada aflării în concediu programat (06.07.2026-24.08.2025), motiv pentru care, în temeiul prevederilor art.236 din Codul de procedură civilă al RM, instanța a întocmit hotărârea integrală în termenul prevăzut de lege.

V. Argumentele părților.

Reclamantul/pârât BC „Moldindconbank” SA în motivarea acțiunii principale a învederat că la data de *****, între BC „Moldindconbank” SA și Guțu Petru a fost încheiat contractul de credit nr. *****, în temeiul căruia banca a acordat debitorului un credit în sumă de 710.000 lei, cu termenul final de rambursare până la 14 noiembrie 2022.

Potrivit condițiilor contractuale, debitorul și-a asumat obligația de a rambursa creditul în rate lunare a câte 13.920,35 lei, precum și de a achita dobânda aferentă utilizării creditului, stabilită inițial în mărime de 21% anual, cu caracter flotant, alături de celelalte plăți și comisioane prevăzute de contract.

În vederea garantării executării obligațiilor asumate de debitor, a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 1, prin care Guțu Sergiu și-a asumat răspunderea pentru executarea obligațiilor rezultate din contractul de credit, reclamanta susținând, în consecință, existența temeiului pentru atragerea răspunderii solidare a debitorului și fidejusorului.

BC „Moldindconbank” SA a susținut că obligațiile de rambursare a creditului și de achitare a plăților aferente nu au fost executate în modul și în termenele convenite, fiind admise restanțe la achitarea ratelor scadente. În aceste condiții, banca a calculat datoria conform mecanismului prevăzut de contract, inclusiv dobânda și plățile aferente întârzierii.

Reclamanta a invocat inclusiv prevederea contractuală potrivit căreia, în cazul neachitării în termen a sumelor datorate, urma să fie calculată o plată pentru întârziere în mărime de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere, apreciind că neachitarea obligațiilor la scadență justifică aplicarea consecințelor pecuniare stabilite contractual.

Potrivit calculului prezentat de bancă la momentul sesizării instanței, datoria totală constituia 395.431,71 lei, formată din: 351.825,74 lei – soldul creditului; 15.444,23 lei – dobânda aferentă creditului;
4.392,25 lei – comisionul calculat conform contractului; 23.769,49 lei – plata calculată pentru întârzierea executării obligațiilor.

Prin urmare, prin cererea inițială, BC „Moldindconbank” SA a solicitat încasarea solidară de la Guțu Petru și Guțu Sergiu a sumei de 395.431,71 lei, precum și compensarea cheltuielilor judiciare suportate în legătură cu examinarea litigiului.

În particular, reclamanta a solicitat compensarea taxei de stat în sumă de 11.863 lei, precum și a cheltuielilor aferente examinării cererii privind aplicarea măsurilor de asigurare în cuantum de 2.156 lei.

Concomitent cu sesizarea instanței, reclamanta a solicitat aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii, prin instituirea sechestrului asupra bunurilor și/sau mijloacelor bănești aparținând pârâților, în limita valorii pretențiilor formulate, justificând necesitatea măsurilor prin asigurarea posibilității executării unei eventuale hotărâri favorabile.

Totodată, reclamanta a solicitat încetarea procedurii de mediere, menținând solicitarea privind examinarea judiciară a litigiului și încasarea silită a creanței pretinse.

Ulterior sesizării instanței și pe parcursul examinării cauzei, BC „Moldindconbank" SA și-a precizat pretențiile, menținând temeiul juridic și factual al acțiunii, respectiv neexecutarea corespunzătoare a obligațiilor rezultate din contractul de credit nr. ***** din *****, însă modificând cuantumul creanței a cărei încasare o solicita.

În susținerea cererii precizate, reclamanta a reiterat că raporturile obligaționale dintre părți își au originea în contractul de credit prin care Guțu Petru a beneficiat de suma de 710.000 lei, cu obligația rambursării acesteia conform graficului contractual și achitării dobânzilor, comisioanelor și celorlalte plăți convenite.

Banca a susținut că și-a executat obligația contractuală prin acordarea creditului, în timp ce debitorul nu și-ar fi executat corespunzător obligațiile corelative de rambursare a sumelor datorate. Potrivit reclamantei, neexecutarea sau executarea cu întârziere a obligațiilor a determinat acumularea continuă a datoriei și aplicarea mecanismelor contractuale privind dobânzile, comisioanele și plățile pentru întârziere.

Reclamanta a menținut și poziția referitoare la răspunderea lui Guțu Sergiu, întemeiată pe contractul de fidejusiune nr. 1, susținând că fidejusorul și-a asumat obligația de a răspunde pentru executarea obligațiilor debitorului principal, motiv pentru care sumele datorate urmau, în opinia băncii, să fie încasate în mod solidar de la ambii pârâți.

În cadrul precizării pretențiilor, BC „Moldindconbank" SA a invocat faptul că, după introducerea acțiunii, cuantumul obligațiilor pecuniare a continuat să se modifice, fiind calculate în continuare sumele pe care banca le considera datorate potrivit clauzelor contractuale.

Drept urmare, reclamanta și-a majorat pretențiile și a solicitat, în forma finală a acțiunii, încasarea sumei totale de 648.528,43 lei, rezultată din raporturile de credit dintre părți. În același timp, ca efect al majorării valorii pretențiilor, reclamanta a solicitat compensarea taxei de stat în cuantum total de 19.456 lei, precum și a sumei de 2.156 lei, reprezentând cheltuielile suportate în legătură cu cererea de aplicare a măsurilor de asigurare a acțiunii.

În argumentarea pretențiilor, BC „Moldindconbank" SA a invocat principiul forței obligatorii a contractului și necesitatea executării obligațiilor asumate de părți în condițiile și termenele convenite, considerând că neachitarea la scadență a ratelor creditului și a plăților aferente constituie o neexecutare contractuală care justifică obligarea debitorului și a fidejusorului la plata sumelor pretinse.

Astfel, cererea inițială și cererea de precizare formează, în esență, aceeași pretenție întemeiată pe același raport juridic, modificarea intervenită pe parcursul procesului vizând în principal cuantumul creanței pretinse de bancă, care a evoluat de la 395.431,71 lei la 648.528,43 lei, precum și cuantumul corespunzător al cheltuielilor judiciare solicitate.

În consecință, în forma definitivă a pretențiilor sale, BC „Moldindconbank" SA a solicitat încasarea solidară de la Guțu Petru și Guțu Sergiu a datoriei în sumă de 648.528,43 lei, rezultate din contractul de credit nr. ***** din *****, compensarea taxei de stat în sumă de 19.456 lei și a cheltuielilor aferente cererii de asigurare a acțiunii în sumă de 2.156 lei, menținând în rest argumentele referitoare la neexecutarea obligațiilor contractuale și răspunderea solidară a debitorului și fidejusorului.

În drept și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 512 alin. (1), art. 513 alin. (1), art. 572 alin. (1) și (2), art. 602 alin. (1), art. 624, art. 668 alin. (1), art. 867 alin. (1), art. 869 alin. (1) și art. 1146 Cod civil al RM și prevedrile contractului de credit nr. ***** din *****,

Pârâții/reclamanții reconvenționali Guțu Petru și Guțu Sergiu prin reprezentantul său împuternicit avocatul avocatul Botnarenco Ion (f.d.68-69, Vol.I) în acțiunea reconvențională au solicitat

respingerea pretențiilor formulate de BC „Moldindconbank” SA și admiterea cererii reconvenționale, invocând caracterul abuziv și, pe cale de consecință, nulitatea unor clauze inserate în contractul de credit nr. ***** din *****, precum și aplicarea efectelor nulității în privința sumelor achitate în temeiul acestora.

În motivarea cererii reconvenționale au indicat că, la *****, între BC „Moldindconbank” SA, prin intermediul sucursalei „Centru”, în calitate de creditor, și Guțu Petru, în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de credit pentru persoane fizice pentru construcție, reparație și inovare nr. *****. Potrivit contractului, banca i-a acordat debitorului un credit în sumă de 710 000 lei, pentru un termen de 15 ani, cu scadența finală la 14 noiembrie 2022.

Au susținut că, în perioada ***** – 12 februarie 2020, Guțu Petru a achitat în contul BC „Moldindconbank” SA suma totală de 1 571 530,79 lei, sumă care depășește considerabil capitalul efectiv acordat prin contract. Din perspectiva reclamanților reconvenționali, diferența dintre suma împrumutată și totalitatea plăților efectuate ar fi fost determinată de aplicarea unor dobânzi, comisioane, penalități și alte costuri instituite prin clauze contractuale standard, care nu ar fi fost negociate individual cu consumatorul.

Aceștia au susținut că respectivele prevederi au fost redactate în prealabil de bancă, contractul având natura unui contract de adeziune, astfel încât debitorul nu ar fi avut posibilitatea reală de a influența conținutul clauzelor, ci doar posibilitatea de a accepta sau refuza contractul în forma propusă de profesionist. În opinia lor, simpla semnare a contractului ori prezentarea unor opțiuni de creditare nu echivalează cu negocierea individuală a clauzelor, sarcina demonstrării unei asemenea negocieri revenind profesionistului care a redactat contractul.

Reclamanții reconvenționali au invocat, în acest context, exigențele referitoare la buna-credință, transparența și caracterul clar și inteligibil al clauzelor standard, precum și necesitatea menținerii unui echilibru între drepturile și obligațiile profesionistului și cele ale consumatorului. Au susținut că mai multe dintre clauzele contractului nr. ***** creează, în detrimentul debitorului, un dezechilibru semnificativ între prestațiile părților, conferind băncii drepturi extinse și impunând consumatorului costuri ori consecințe contractuale fără o contraprestație suficient determinată.

În susținerea caracterului abuziv al prevederilor contestate, au făcut trimitere și la litigiul anterior inițiat de autoritatea pentru protecția consumatorilor împotriva BC „Moldindconbank” SA, precum și la hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 1 iunie 2015 și Decizia Curții de Apel Chișinău nr. 2a-1501/18 din 6 iunie 2018. Potrivit reclamanților reconvenționali, în cadrul acelui litigiu ar fi fost constatată existența unor clauze abuzive în contractele de credit utilizate de bancă și s-ar fi dispus excluderea unor asemenea prevederi din contractele încheiate cu consumatorii.

Raportând aceste constatări la contractul litigios, reclamanții reconvenționali au susținut că banca nu ar fi întreprins măsurile necesare pentru eliminarea ori modificarea corespunzătoare a clauzelor contractuale contestate și nici nu ar fi propus debitorului încheierea unui acord adițional în vederea înlăturării prevederilor pretins abuzive.

În concret, aceștia au contestat mai multe prevederi ale contractului nr. *****.

Cu privire la clauza inserată în compartimentul „Rambursări” – Capitolul 3 alin. (2), potrivit căreia, în cazul neachitării în termen a plății de deservire lunară, rata lunară se majorează cu suma dobânzii calculate, reieșind din soldul creditului pentru zilele de întârziere, au susținut că formularea nu permite identificarea cu suficientă precizie a dobânzii la care se referă, a bazei concrete de calcul și a momentului de la care aceasta urmează a fi calculată. În opinia lor, clauza este neclară și susceptibilă de interpretări, determinând un dezechilibru semnificativ în detrimentul consumatorului.

Referitor la clauza din compartimentul „Dobânda” – Capitolul 4 alin. (3), prin care banca și-ar fi rezervat dreptul de a modifica unilateral mărimea dobânzii, iar debitorul și-ar fi exprimat anticipat acordul „cert și irevocabil” pentru o asemenea modificare, reclamanții reconvenționali au susținut că aceasta acordă creditorului o prerogativă unilaterală excesivă. Au arătat că un contract de credit de adeziune nu poate lipsi consumatorul de posibilitatea efectivă de a reacționa la modificarea costului creditului, iar acordul anticipat și irevocabil pentru orice modificare ar plasa debitorul într-o situație net dezavantajoasă față de bancă.

În ceea ce privește Capitolul 4 alin. (4), potrivit căruia modificarea ratei dobânzii determină

modificarea plății lunare de deservire a creditului, au susținut că prevederea nu explică în mod suficient mecanismul concret prin care modificarea dobânzii influențează celelalte componente ale costului creditului și, în particular, comisionul de administrare. Au arătat că lipsa unui mecanism transparent de calcul ar permite băncii să mențină ori să modifice costuri fără ca debitorul să poată determina în prealabil consecințele economice ale modificării dobânzii.

Cu referire la compartimentul „Plățile" – Capitolul 5 alin. (1), care stabilește ordinea succesivă de imputare a sumelor achitate de debitor, au susținut că aceasta acordă prioritate stingerii comisioanelor, dobânzilor suplimentare, penalităților și altor costuri înaintea rambursării capitalului. În opinia reclamanților reconvenționali, printr-un asemenea mecanism, debitorul putea efectua plăți substanțiale fără ca acestea să conducă în mod corespunzător la diminuarea principalului creditului, sumele fiind direcționate prioritar către costurile stabilite de bancă. Au apreciat că o asemenea modalitate de imputare îl poate induce pe consumator în eroare asupra stingerii efective a datoriei și poate genera în beneficiul băncii încasări lipsite de o justificare suficientă.

Au contestat, de asemenea, sintagma din același compartiment referitoare la „dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii la zi și comisioanelor", susținând că noțiunea de „comisioane" nu identifică în mod clar și precis care dintre costurile contractului constituie baza calculării dobânzii suplimentare.

Referitor la clauza din compartimentul „Drepturile și obligațiile debitorului" – Capitolul 6 pct. (4), care obligă debitorul să plătească băncii un comision de 2% din suma creditului acordat pentru serviciile privind întocmirea contractului de credit și organizarea mecanismului de creditare, reclamanții reconvenționali au susținut că prevederea nu individualizează concret serviciile efectiv prestate în schimbul acestui comision. În opinia lor, simpla referire la „întocmirea contractului" și „organizarea mecanismului de creditare" nu justifică perceperea unui cost suplimentar de 2% din valoarea creditului, în lipsa identificării unei contraprestații reale și distincte a băncii.

În privința Capitolului 6 pct. (5), prin care a fost stabilit un comision lunar de 0,13% din suma creditului acordat pentru administrarea și monitorizarea creditului, au susținut că banca nu a demonstrat care sunt acțiunile concrete de administrare și monitorizare efectuate lunar și care ar justifica perceperea continuă a acestui comision. Au apreciat că nu pot fi impuse consumatorului costuri pentru servicii nedeterminate, neindividualizate și a căror prestare efectivă nu este demonstrată.

Referitor la Capitolul 6 pct. (6), potrivit căruia, dacă debitorul a depus o sumă în cont, dar nu a depus cererea de achitare anticipată a datoriilor contractuale, banca utilizează suma potrivit graficului de plăți, au susținut că această prevedere limitează nejustificat posibilitatea debitorului de a utiliza sumele depuse pentru diminuarea anticipată a obligațiilor sale și permite continuarea calculării costurilor contractuale.

Cu privire la Capitolul 6 pct. (9), care prevede, pentru neplata la scadență a sumelor datorate cu titlu de credit, dobândă și comisioane, plata unei dobânzi suplimentare de 0,5% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere, reclamanții reconvenționali au susținut că aceasta instituie o sarcină excesivă și disproporționată pentru consumator, fiind aplicabilă inclusiv asupra dobânzilor și comisioanelor și având aptitudinea de a majora considerabil datoria.

Reclamanții reconvenționali au criticat și prevederile din compartimentul „Drepturile și obligațiile Băncii" – Capitolul 7 alin. (2) și din compartimentul „Suspendarea și Rezilierea Contractului" – Capitolul 9 alin. (1), în partea în care nerespectarea de către debitor a obligațiilor asumate conferă băncii dreptul, între altele, de a sista creditarea fără preaviz, de a declara creditul scadent anticipat și de a rezilia unilateral contractul cu obligarea debitorului la achitarea tuturor datoriilor. Au susținut că formularea generală „nerespectarea obligațiilor" nu permite diferențierea încălcărilor în funcție de gravitatea acestora și conferă băncii posibilitatea aplicării unor consecințe severe chiar și pentru încălcări care nu justifică asemenea măsuri.

În același sens, au contestat clauza din Capitolul 7 alin. (9), potrivit căreia banca are dreptul de a calcula dobânda până la executarea integrală a contractului, motivând că aceasta nu precizează suficient ce categorie de dobândă urmează a fi calculată și în ce condiții, în condițiile în care contractul reglementează mai multe categorii de dobânzi.

În fundamentarea cererii reconvenționale, reclamanții reconvenționali au invocat și principiile rezultate din Directiva 93/13/CEE privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, susținând că o clauză care nu a fost negociată individual este abuzivă atunci când, contrar cerinței de bună-credință, creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților în detrimentul consumatorului. Au accentuat necesitatea ca prevederile contractuale să fie formulate într-un limbaj clar și inteligibil și ca, în caz de îndoială asupra sensului unei clauze, interpretarea să fie cea favorabilă consumatorului.

Totodată, au susținut că aprecierea caracterului abuziv trebuie realizată ținând cont de natura serviciului contractat, circumstanțele existente la momentul încheierii contractului, ansamblul prevederilor acestuia și raportul dintre drepturile și obligațiile părților. În opinia lor, faptul că debitorul a semnat contractul nu demonstrează negocierea individuală a prevederilor standard și nici acceptarea conștientă a tuturor consecințelor economice ale acestora.

În urma completării și precizării cererii reconvenționale, reclamanții reconvenționali au solicitat admiterea integrală a cererii reconvenționale și constatarea caracterului abuziv și declararea nulității clauzelor contractuale din contractul de credit nr. ***** din *****, după cum urmează:

- clauza din compartimentul „Rambursări” – Capitolul 3 alin. (2), potrivit căreia, în cazul neachitării în termen a plății de deservire lunară, rata lunară se majorează cu suma dobânzii calculate din soldul creditului pentru zilele de întârziere;
- clauza din compartimentul „Dobânda” – Capitolul 4 alin. (3), referitoare la dreptul băncii de a modifica unilateral mărimea dobânzii și la acordul cert și irevocabil al debitorului pentru o asemenea modificare;
- clauza din compartimentul „Dobânda” – Capitolul 4 alin. (4), referitoare la modificarea plății de deservire lunară în cazul modificării ratei dobânzii;
- clauza din compartimentul „Plățile” – Capitolul 5 alin. (1) indice 3, referitoare la „dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii la zi și comisioanelor”;
- clauzele din Capitolul 7 alin. (2) și Capitolul 9 alin. (1), în partea referitoare la dreptul băncii de a sista acordarea creditului fără preaviz, de a declara creditul scadent anticipat și de a rezilia unilateral contractul pentru nerespectarea obligațiilor de către debitor;
- clauza din Capitolul 7 alin. (9), potrivit căreia banca are dreptul de a calcula dobânda până la executarea integrală a contractului;
- clauza din compartimentul „Plățile” – Capitolul 5 pct. (1), subpct. 1–8, privind ordinea succesivă de imputare a plăților;
- clauza din Capitolul 6 pct. (4) privind comisionul de 2% din suma creditului acordat, perceput pentru întocmirea contractului și organizarea mecanismului de creditare;
- clauza din Capitolul 6 pct. (5) privind comisionul de 0,13% lunar din suma creditului acordat, pentru administrarea și monitorizarea creditului;

clauza din Capitolul 6 pct. (6) privind efectele depunerii sumelor în cont în lipsa unei cereri de achitare anticipată;

- clauza din Capitolul 6 pct. (9) privind dobânda suplimentară de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere;

anularea sumelor imputate și calculate cu titlu de comision pentru administrarea și monitorizarea creditului în mărime de 0,13%, stabilit prin contractul de credit nr. ***** din *****;

anularea sumelor imputate și calculate cu titlu de comision de 2%, stabilit pentru prestarea serviciilor bancare privind întocmirea contractului de credit și organizarea mecanismului de creditare;

anularea sumelor calculate cu titlu de dobândă suplimentară în mărime de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere, aferentă neplății dobânzilor și comisioanelor stabilite prin contract;

aplicarea efectelor nulității clauzelor contestate și, în temeiul invocat de reclamanții reconvenționali, restituirea sumei achitate peste corpul creditului, calificată de aceștia drept prestație în avans, în cuantum de 861 530,79 lei, determinată prin diferența dintre suma totală achitată de 1 571 530,79 lei și capitalul creditului acordat de 710 000 lei.

Astfel, în forma finală a poziției lor procesuale, reclamanții reconvenționali au urmărit nu numai

înlăturarea pentru viitor a efectelor clauzelor pe care le consideră abuzive, ci și repunerea părților în situația patrimonială rezultată din eliminarea efectelor acestor prevederi, solicitând restituirea sumelor despre care afirmă că au fost percepute de bancă peste capitalul efectiv acordat, ca efect al dobânzilor, comisioanelor și celorlalte costuri întemeiate pe clauzele contestate.

Intervenientul accesoriu Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), prin referința depusă, s-a expus atât asupra acțiunii principale formulate de BC „Moldindconbank" SA privind încasarea datoriei rezultate din contractul de credit nr. ***** din *****, cât și asupra cererii reconvenționale formulate de Guțu Petru privind constatarea caracterului abuziv și declararea nulității unor clauze ale aceluiași contract. CNPF a reținut că, la *****, între BC „Moldindconbank" SA, în calitate de creditor, și Guțu Petru, în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de credit nr. *****, prin care a fost acordat un credit în valoare de 710 000 lei, pentru o perioadă de 15 ani. În cadrul acțiunii principale, banca a solicitat inițial încasarea sumei de 395 431,71 lei, iar ulterior, prin cererea de majorare a cuantumului pretențiilor din 14 iunie 2021, a solicitat încasarea sumei de 648 528,43 lei.

Referitor la cuantumul creanței pretinse de bancă, CNPF a invocat principiul neretroactivității legii civile, dar a atras atenția și asupra intrării în vigoare, la 29 mai 2022, în perioada executării contractului, a Legii nr. 93/2022, care a instituit norme tranzitorii referitoare la limitarea ratei dobânzii și a celorlalte plăți aferente contractelor de credit. Potrivit poziției intervenientului, pentru situațiile juridice aflate în curs de realizare urma să fie aplicată limita instituită de această lege în privința creanțelor ce urmau a fi încasate.

Aplicând mecanismul de calcul prevăzut de art. V alin. (1) din Legea nr. 93/2022, CNPF a indicat că, la 29 iulie 2022, soldul creditului constituia 351 825,74 lei, iar până la scadența contractului mai rămâneau 108 zile. În consecință, potrivit calculelor intervenientului, valoarea maximă a creanței ce putea fi solicitată de BC „Moldindconbank" SA constituia 419 080,75 lei. Din acest considerent, CNPF a apreciat că pretenția băncii în cuantum de 648 528,43 lei depășește limita stabilită de lege și că acțiunea principală ar putea fi admisă numai în limita maximă de 419 080,75 lei.

În ceea ce privește cererea reconvențională, CNPF a pornit de la premisa că aprecierea caracterului abuziv al clauzelor contractuale trebuie realizată, în principiu, prin raportare la normele juridice în vigoare la momentul încheierii contractului, respectiv la *****. În acest context, intervenientul a făcut referire, între altele, la art. 716 din Codul civil în redacția aplicabilă la acea dată, potrivit căruia o clauză contractuală standard este lipsită de efect dacă, contrar principiilor bunei-credințe, prejudiciază disproporționat cealaltă parte, aprecierea urmând să țină seama de conținutul contractului, împrejurările inserării clauzei și interesele reciproce ale părților.

CNPF a arătat că, în cazul contractului litigios, dobânda și comisioanele constituie plăți aferente contractului, astfel încât aprecierea caracterului disproporționat al sarcinilor suportate de consumator trebuie realizată inclusiv prin raportare la limitele legale aplicabile costului creditului. Din această perspectivă, intervenientul a apreciat că, atât timp cât creanța totală solicitată se încadrează în plafonul legal de 419 080,75 lei, totalitatea elementelor de cost care formează această creanță nu poate fi considerată, numai prin cuantumul său, ca producând consumatorului un prejudiciu disproporționat.

În particular, cu privire la clauzele din Capitolul 6 pct. (4), referitoare la comisionul de 2%, Capitolul 6 pct. (5), referitoare la comisionul lunar de 0,13%, și Capitolul 6 pct. (9), privind dobânda suplimentară de 0,5%, CNPF a apreciat că acestea nu întrunesc condițiile cumulative necesare pentru constatarea caracterului abuziv și a lipsei lor de efecte juridice. Intervenientul a menționat, suplimentar, că legislația în vigoare la momentul încheierii contractului permitea părților să convină, pe lângă dobândă, asupra unui comision pentru serviciile prestate în legătură cu utilizarea creditului. În privința dobânzii suplimentare de 0,5%, CNPF a apreciat că aceasta se situează sub limita prevăzută de reglementarea legală aplicabilă situației întârzierii debitorului.

Referitor la clauza din Capitolul 4 pct. (4) privind modificarea ratei dobânzii, CNPF a raportat-o la dispozițiile Codului civil aplicabile la data încheierii contractului, potrivit cărora părțile puteau conveni asupra unei dobânzi fixe sau flotante, iar modificarea unilaterală de către creditor era permisă numai în cazurile prevăzute de lege sau contract și cu respectarea obligației de informare a debitorului. CNPF a constatat că însuși contractul prevedea obligația băncii de a-l informa în scris pe debitor despre

modificarea mărimii dobânzii și, din această perspectivă, a considerat că prevederea contractuală contestată se ralia normelor legale aplicabile.
Totodată, CNPF a făcut distincție între caracterul abuziv al clauzei și eventuala neexecutare de către bancă a obligației contractuale de informare a debitorului cu privire la modificarea ratei dobânzii. Potrivit intervenientului, argumentele lui Guțu Petru vizează, în această parte, mai degrabă modul în care banca și-ar fi executat obligația de informare decât nelegalitatea în sine a clauzei contractuale. CNPF a precizat că aprecierea unei asemenea neexecutări contractuale aparține instanței de judecată și excede atribuțiilor sale.

De asemenea, CNPF a considerat inaplicabile raportului juridic litigios prevederile art. 13 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, întrucât această lege a intrat în vigoare ulterior încheierii contractului din ***** și, prin urmare, nu putea guverna retroactiv raporturile juridice născute din acesta.

În privința clauzei din Capitolul 5 pct. (1) referitoare la succesiunea încasării plăților și a celei din Capitolul 6 pct. (6) referitoare la consecințele nedepunerii cererii de achitare anticipată, CNPF a apreciat că reglementarea în vigoare la momentul încheierii contractului nu instituia criterii specifice care să permită calificarea acestora drept abuzive. Intervenientul a concluzionat că, prin simpla aplicare a acestor clauze, nu poate fi reținută existența unui dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, condiție necesară pentru sancționarea clauzelor nenegociate individual potrivit legislației de protecție a consumatorului aplicabile la data încheierii contractului.

În concluzie, poziția CNPF este una diferențiată: în privința acțiunii principale, intervenientul consideră că suma de 648.528,43 lei pretinsă de bancă depășește limita legală și că eventuala admitere a pretenției de încasare poate avea loc cel mult în limita sumei de 419 080,75 lei; în ceea ce privește cererea reconvențională, CNPF nu susține constatarea caracterului abuziv al clauzelor analizate referitoare la comisioanele de 2% și 0,13%, dobânda suplimentară de 0,5%, modificarea ratei dobânzii, ordinea de imputare a plăților și achitarea anticipată, apreciind că, prin raportare la cadrul normativ aplicabil contractului din 2007, nu au fost demonstrate condițiile necesare pentru declararea nulității acestora.

În final, CNPF a solicitat examinarea atât a acțiunii principale, cât și a cererii reconvenționale în lipsa reprezentantului său, precum și remiterea hotărârii judecătorești pronunțate, precizând că are în proces calitatea de intervenient accesoriu, nu este subiect principal al raportului juridic litigios și nu formulează pretenții proprii asupra obiectului litigiului.

Reprezentantul reclamantei/pârâtei „Moldindconbank” SA împuternicit prin procură Mamaligă Andrei fiind prezent la toate termenele de judecată a susținut cererea de chemare în judecată inițială și cea precizată pe motivele de fapt și de drept invocate și s-a expus poziția de admitere integrală a acțiunii principale. La fel a obiectat împotriva acțiunii reconvenționale, cu solicitarea respingerii acesteia ca nefondată

Reprezentantul *reconvenționali Guțu Petru și Guțu Sergiu* prin reprezentantul său împuternicit avocatul Botnarenco Ion s-a prezentat în toate fazele procesului atât în cadrul dezbaterilor judiciare, cât și în pledoarii a susținut poziția sa solicitând admiterea integrală a acțiunii reconvenționale precizate și respingerea acțiunii principale ca fiind neîntemeiată.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF)s-a prezentat doar la unele termene de judecată fixate, ulterior nu s-a mai prezentat, fiind îndeplinită procedura de citare legală, motiv pentru care, instanţa, a examinat cauza în lipsa ultimului.

VI. Soluția, considerentele și aprecierea instanței:

Analizând actele și lucrările dosarului, audiind lămuririle participanților la proces, cercetând probele atașate la dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, studiind normele legii aplicabile, instanţa de judecată reţine următoarele:

În drept, instanța reține drept incidente prevederile art. 7 alin.(1) din Codul civil (în redacția Legii nr. 133 din 15.11.2018, M.O. nr. 467-479), legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Alin. (4) al articolului citat prevede că, în

cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel.

Astfel, instanța de judecată relevă că speței îi sunt aplicabile prevederile Codului civil în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002, în vigoare până la 01.03.2019.

Conform normei art. 1236 alin.(1)-(3) Cod civil (red. 2002) prin contractul de credit bancar, o bancă (creditor) se obligă să pună la dispoziţia unei persoane (debitor) o sumă de bani (credit), iar debitorul se obligă să restituie suma primită şi să plătească dobînda şi alte sume aferente prevăzute de contract. Contractul de credit bancar se încheie în scris. Faţă de contractul de credit bancar se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esenţa contractului de credit bancar nu reiese contrariul.

Conform normei art. 1238 Cod civil (red. 2002,) în afară de dobîndă, părţile pot conveni asupra unui comision pentru serviciile prestate în legătură cu utilizarea creditului.

Iar conform normei art. 712 alin.(1)-(3) Cod civil (red. 2002), clauze contractuale standard sînt toate clauzele formulate anticipat pentru o multitudine de contracte, pe care o parte contractantă (utilizator) le prezintă celeilalte părţi la încheierea contractului. Este indiferent dacă prevederile formează un document separat sau sînt parte a documentului ce reprezintă contractul, de asemenea nu importă numărul condiţiilor şi forma contractului. Nu există clauze contractuale standard în măsura în care condiţiile contractului au fost negociate în particular între părţi. Condiţiile contractuale standard devin numai atunci parte a contractului cînd partea care le propune le aduce, în momentul încheierii contractului, în mod expres la cunoştinţa celeilalte părţi sau îi asigură în alt mod posibilitatea, luînd în considerare şi handicapul acesteia, să ia cunoştinţă de conţinutul lor şi, cînd cealaltă parte este de acord, să le accepte.

Potrivit normei art. 716 alin.(1)-(3) Cod civil (red. 2002), o clauză contractuală standard este lipsită de efect dacă prejudiciază disproporţionat, contrar principiilor bunei-credinţe, cealaltă parte a contractului. În acest sens, se iau în considerare conţinutul contractului, împrejurările în care clauza este inserată în contract, interesele reciproce, alte împrejurări. Caracterul inechitabil al clauzelor contractuale standard se prezumă în caz de dubiu dacă o prevedere: a) nu este compatibilă cu principiile de bază (esenţiale) ale reglementărilor de la care derogă; b) limitează drepturile sau obligaţiile esenţiale, care rezultă din natura contractului, de o manieră care periclitează scopul contractului; c) nu este clară. Aprecierea caracterului inechitabil al clauzelor contractuale
standard nu trebuie să se refere la determinarea obiectului contractului sau la proporţionalitatea preţului ori a remuneraţiei, pe de o parte, şi nici la bunurile sau serviciile furnizate, pe de altă parte, în măsura în care clauzele contractuale sînt formulate în mod clar şi precis.

În continuare conform normei art. 720 alin.(4) Cod civil (red. 2002), în contractul dintre întreprinzător şi consumator, prevederile prezentului capitol se aplică ţinîndu-se cont de următoarele condiţii: a) clauzele contractuale standard se consideră ca fiind stabilite de întreprinzător dacă nu au fost introduse în contract de către consumator; b) art.715-719 se aplică la condiţiile contractuale reformulate şi atunci cînd acestea sînt determinate pentru folosinţă de o singură dată, precum şi în măsura în care consumatorul nu a putut influenţa conţinutul prevederilor din cauza reformulării lor; c) la aprecierea defavorizării necorespunzătoare conform art.716 alin.(1) şi (2), se iau în considerare şi împrejurările existente la încheierea contractului.

Reieșind din probele administrate, cercetate nemijlocit în ședința de judecată, din explicațiile participanților la proces, din conținutul contractului de credit și al înscrisurilor aferente executării acestuia, precum și din calculele prezentate de părți, instanța, apreciind materialul probator în conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă, din punctul de vedere al pertinenței, admisibilității și veridicității fiecărei probe în parte, iar în ansamblu – în coroborarea lor reciprocă, ajunge la concluzia că acțiunea principală precizată formulată de BC „Moldindconbank” SA este neîntemeiată și urmează a fi respinsă integral, iar acțiunea reconvențională precizată formulată de Guțu Petru și Guțu Sergiu urmează a fi admisă parțial, pentru considerentele ce succed.

Potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească

circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune altfel.

În sensul art. 121 Cod de procedură civilă, instanța reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente, care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Conform art. 130 Cod de procedură civilă, instanța apreciază probele după intima sa convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și în interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, niciun fel de probe neavând pentru instanță o forță probantă prestabilită.

Instanța reține că raportul juridic litigios își are originea în contractul de credit nr. ***** din *****.

Prin urmare, condițiile de încheiere și valabilitate ale contractului, natura și întinderea obligațiilor asumate de părți, caracterul clauzelor contractuale standard, precum și consecințele juridice ale executării acestora urmează a fi examinate prin prisma normelor de drept material aplicabile raportului juridic respectiv.

Potrivit principiului neretroactivității legii civile, legea civilă ulterioară nu poate modifica condițiile de constituire ale unei situații juridice născute anterior și nici nu poate transforma retroactiv o clauză contractuală valabilă ori nevalabilă potrivit legislației existente la momentul constituirii raportului juridic.

În consecință, instanța își întemeiază soluția asupra prevederilor Codului civil nr. 1107/2002, în redacția aplicabilă raportului juridic litigios, precum și asupra normelor de protecție a consumatorului incidente ratione temporis.

Instanța nu va utiliza, ca temei al constatării caracterului abuziv ori al nulității clauzelor contractului din *****, dispozițiile unei legi materiale adoptate ulterior nașterii raportului juridic.

Potrivit art. 513 alin. (1) Cod civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Principiul bunei-credințe nu are un caracter exclusiv declarativ. Acesta guvernează inclusiv modalitatea în care profesionistul formulează clauzele contractuale, stabilește costurile creditului, impută plățile efectuate de consumator și determină, în final, întinderea obligației pecuniare pretinse.

Potrivit art. 1236 alin. (1) Cod civil, prin contractul de credit bancar o bancă, în calitate de creditor, se obligă să pună la dispoziția unei persoane o sumă de bani, iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să achite dobânda și celelalte sume aferente prevăzute de contract.

Conform art. 1237 Cod civil, părțile contractului de credit bancar pot conveni asupra unei dobânzi fixe sau flotante, iar modificarea dobânzii operează asupra soldului existent al creditului în condițiile stabilite de lege și contract.

Potrivit art. 1238 Cod civil, în afară de dobândă, părțile pot conveni asupra unui comision pentru serviciile prestate în legătură cu utilizarea creditului.

Din sensul acestei norme rezultă că legiuitorul nu a consacrat un drept abstract și nelimitat al creditorului de a denumi orice cost drept „comision”, ci a legat posibilitatea perceperii lui de existența unui serviciu prestat în legătură cu utilizarea creditului.

Așadar, pentru ca o asemenea remunerație să fie justificată, trebuie să existe o prestație susceptibilă de a fi identificată și individualizată, în schimbul căreia consumatorul suportă costul respectiv.

Conform art. 712 Cod civil, clauzele contractuale standard sunt acele clauze formulate anticipat pentru o multitudine de contracte, pe care o parte contractantă le prezintă celeilalte părți la încheierea contractului.

Potrivit art. 716 alin. (1) Cod civil, o clauză contractuală standard este lipsită de efect dacă prejudiciază disproporționat, contrar principiilor bunei-credințe, cealaltă parte a contractului, la aprecierea acesteia urmând să se țină seama de conținutul contractului, împrejurările în care clauza a fost inserată, interesele reciproce și celelalte circumstanțe relevante.Alin. (2) al aceleiași norme instituie criterii suplimentare pentru aprecierea caracterului inechitabil, inclusiv incompatibilitatea cu principiile esențiale ale reglementării de la care clauza derogă, limitarea drepturilor sau obligațiilor esențiale rezultate din

natura contractului într-o manieră care periclitează scopul acestuia ori lipsa clarității clauzei.

Prin urmare, controlul judecătoresc nu se reduce la verificarea existenței semnăturii consumatorului pe contract, ci presupune analiza efectivă a conținutului și consecințelor economico-juridice ale clauzelor standard.

Raportând cadrul normativ expus la materialul probator administrat, instanța stabilește următoarele circumstanțe.

În fapt, la data de *****, între BC „Moldindconbank" SA, în calitate de creditor, și Guțu Petru, în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de credit nr. *****, având ca obiect acordarea unui credit în valoare nominală de 710.000 lei, cu termenul final de rambursare la 14 noiembrie 2022.

Potrivit condițiilor contractuale, rambursarea urma să fie efectuată prin plăți lunare în cuantum de 13.920,35 lei, iar dobânda contractuală a fost stabilită inițial în mărime de 21% anual, cu caracter flotant. Ulterior, dobânda contractuală a fost modificată, aceasta fiind stabilită la 16,5% anual începând cu 11 aprilie 2011.

În vederea garantării obligațiilor asumate de Guțu Petru, a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 1 cu Guțu Sergiu.

Totodată, contractul conține, între altele, prevederi prin care au fost instituite:

– un comision unic în cuantum de 2% din suma creditului, pentru întocmirea contractului și organizarea mecanismului de creditare;

– un comision lunar de 0,13% din suma creditului acordat, pentru administrarea și monitorizarea creditului;

– o dobândă suplimentară pentru neachitarea la scadență a dobânzii curente și a comisioanelor;

– o dobândă suplimentară de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere, aplicabilă asupra sumelor restante reprezentând credit, dobândă și comisioane;

– o anumită ordine de stingere a obligațiilor, prin acordarea priorității comisioanelor, dobânzilor, dobânzilor suplimentare, penalităților și altor costuri înaintea obligației principale de rambursare a capitalului;

– mecanismul de majorare a ratei lunare cu dobânda calculată pentru zilele de întârziere.

Anume aceste clauze au o influență directă asupra modului în care banca a determinat evoluția soldului și, implicit, asupra cuantumului datoriei pretinse prin acțiunea principală.

La momentul sesizării instanței, BC „Moldindconbank" SA a indicat o datorie totală de 395.431,71 lei, constituită din:

351.825,74 lei – sold al creditului;

15.444,23 lei – dobândă;

4.392,25 lei – comision;

23.769,49 lei – plata aferentă întârzierii.

Ulterior, banca și-a majorat pretențiile, solicitând în forma finală încasarea sumei de 648.528,43 lei. Aceste date rezultă și din hotărârea începută (f.d.3-37, 113-116, Vol.-I).

Prin urmare, instanța trebuie să determine dacă soldul pretins de creditor constituie rezultatul executării unor obligații contractuale valabile sau, dimpotrivă, a fost influențat de aplicarea unor clauze lipsite de efect juridic.

În acest context, instanța subliniază de la început că simpla existență a unui calcul contabil întocmit de creditor nu este suficientă pentru admiterea unei acțiuni în încasarea datoriei.

Un asemenea calcul reprezintă un înscris care urmează a fi verificat nu numai sub aspectul corectitudinii operațiunilor aritmetice, ci, în primul rând, sub aspectul temeiului juridic al fiecărei componente incluse în calcul, al valabilității clauzelor din care aceasta rezultă, al modului în care plățile debitorului au fost imputate și al efectelor pe care respectivele imputări le-au produs succesiv asupra soldului capitalului.

Cu alte cuvinte, evidența contabilă a creditorului demonstrează modalitatea în care acesta a reflectat raportul contractual în propriile registre, însă nu constituie prin ea însăși dovada incontestabilă că fiecare sumă înregistrată reprezintă o obligație valabilă și exigibilă a debitorului.

Această distincție dobândește o importanță determinantă în prezenta cauză, în condițiile în care o

parte dintre componentele utilizate de bancă la formarea datoriei sunt întemeiate pe clauze contractuale contestate prin acțiunea reconvențională.

Examinând contractul nr. *****, instanța constată că prevederile litigioase au fost redactate anticipat de profesionist și inserate într-un formular contractual preconstituit.

Nu au fost administrate probe din care să rezulte că Guțu Petru ar fi participat efectiv la redactarea clauzelor privind comisionul de 2%, comisionul lunar de 0,13%, dobânda suplimentară de 0,5%, ordinea de imputare a plăților ori mecanismele aferente întârzierii. Simpla semnare a contractului nu demonstrează negocierea individuală.

Există o diferență juridică esențială între acceptarea contractului și negocierea unei clauze.

Acceptarea presupune consimțământul persoanei de a intra în raportul contractual în condițiile oferite, în timp ce negocierea presupune posibilitatea efectivă a consumatorului de a influența conținutul unei clauze.

Pentru demonstrarea unei negocieri individuale ar fi fost necesare elemente obiective, cum ar fi proiecte succesive ale contractului, contrapropuneri formulate de debitor, corespondență precontractuală, modificări introduse la solicitarea acestuia ori alte înscrisuri care să ateste că textul concret al clauzelor a constituit obiectul unei negocieri reale. Asemenea probe nu au fost prezentate.

În consecință, clauzele litigioase urmează a fi examinate ca clauze contractuale standard, fiind susceptibile controlului prevăzut de art. 716 Cod civil.

Cu privire la comisionul unic de 2%, instanța reține că potrivit pct. 6 subpct. (4) din contract, debitorul era obligat să achite băncii un comision în cuantum de 2% din suma creditului acordat, pentru prestarea serviciilor bancare privind întocmirea contractului de credit și organizarea mecanismului de creditare.

Raportat la suma nominală a creditului de 710.000 lei, comisionul constituie: 710.000 × 2% = 14.200 lei.

Instanța reține că posibilitatea legală de a conveni un comision nu este contestată.

Ceea ce urmează însă a fi verificat este dacă suma respectivă remunerează efectiv un serviciu distinct prestat debitorului.

Întocmirea contractului de credit reprezintă o operațiune indispensabilă încheierii raportului juridic.

Organizarea mecanismului de creditare reprezintă, la rândul său, o activitate inerentă activității profesionale a băncii. Creditorul întocmește contractul pentru a putea acorda creditul și organizează propriul mecanism de creditare pentru desfășurarea activității sale profesionale.

Art. 1238 Cod civil recunoaște posibilitatea convenirii unui comision pentru serviciile prestate în legătură cu utilizarea creditului. Din conținutul normei rezultă însă necesitatea existenței unei contraprestații identificabile. Or, întocmirea contractului și organizarea mecanismului de creditare constituie operațiuni inerente activității creditorului, iar reclamanta nu a demonstrat existența unui serviciu autonom și suplimentar prestat debitorului în schimbul comisionului de 2%. Prin urmare, banca nu a dovedit că, în schimbul celor 14.200 lei, consumatorului i-ar fi fost prestat un serviciu suplimentar, distinct de operațiunile necesare acordării creditului.

Prin urmare, obligația de plată a acestei sume este impusă consumatorului fără individualizarea unei contraprestații corespunzătoare.

Instanța consideră că simpla inserare în contract a expresiei „pentru prestarea serviciilor bancare privind întocmirea contractului de credit și organizarea mecanismului de creditare” nu este suficientă pentru justificarea economică și juridică a costului.

În caz contrar, profesionistului i-ar fi permis să transfere consumatorului, sub denumirea generică de „comision”, orice cost propriu de organizare a activității sale.

O asemenea interpretare ar lipsi de conținut condiția prevăzută de art. 1238 Cod civil referitoare la existența unui serviciu prestat.

În consecință, instanța constată caracterul abuziv și nulitatea clauzei respective.

Cu privire la comisionul lunar de 0,13%, instanța reține că aceleași considerente, adaptate naturii acestei obligații, sunt aplicabile comisionului lunar de 0,13% din suma creditului acordat, prevăzut pentru

„administrarea și monitorizarea creditului”.

Contractul nu individualizează operațiunile concrete efectuate lunar de bancă în beneficiul debitorului.

Administrarea propriului contract, ținerea evidenței plăților, urmărirea scadențelor, evidențierea soldului, calcularea dobânzii și supravegherea executării obligațiilor reprezintă activități inerente poziției de creditor.

Acestea sunt realizate, în primul rând, pentru administrarea și protejarea propriei creanțe. Or, pentru ca un cost distinct să fie suportat de consumator, trebuie să poată fi identificată prestația corespunzătoare de care acesta beneficiază.

Mai mult, comisionul nu este raportat la costul efectiv al unui serviciu concret, ci este stabilit procentual, lunar, în funcție de suma creditului acordat.

Prin urmare, evidența creditului, urmărirea scadențelor, înregistrarea plăților, calcularea soldului și supravegherea executării contractului constituie activități inerente administrării de către creditor a propriei creanțe. În lipsa identificării unui serviciu suplimentar și distinct prestat consumatorului, simpla denumire contractuală de „administrare și monitorizare” nu justifică perceperea lunară a unui comision de 0,13% din suma creditului acordat.

Această modalitate de determinare accentuează lipsa legăturii dintre cuantumul remunerației și existența unui serviciu individualizat.

În aceste circumstanțe, instanța constată că prevederea contractuală creează, contrar principiului bunei-credințe, un dezechilibru în detrimentul consumatorului, motiv pentru care urmează a fi declarată nulă.

Cu privire la dobânda suplimentară de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere, instanța reține că potrivit pct. 6 subpct. (9), pentru neplata la scadență a sumelor datorate cu titlu de credit, dobândă și comisioane, debitorul era obligat să achite o dobândă suplimentară de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere.

Instanța constată caracterul deosebit de împovărător al mecanismului respectiv.

Raportată la un an de 365 de zile, cota contractuală conduce la: 0,5% × 365 = 182,5% anual.

Prin comparație, dobânda contractuală remuneratorie inițială a fost de 21% anual. Astfel, sancțiunea anualizată rezultată din clauza privind întârzierea este de peste opt ori mai mare decât dobânda contractuală inițială.

Mai mult, clauza nu limitează baza de calcul la principal, ci permite aplicarea cotei de 0,5% inclusiv asupra dobânzilor și comisioanelor neachitate. Această împrejurare prezintă o relevanță juridică distinctă.

Potrivit art. 619 alin. (4) Cod civil, dobânzile de întârziere nu se aplică la dobânzi.

Prin urmare, în partea în care mecanismul contractual permite calcularea unui accesoriu asupra dobânzii deja datorate, acesta intră în conflict cu interdicția legală.

În aceste condiții, aplicarea unei dobânzi suplimentare de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere conduce, printr-un calcul aritmetic simplu, la o sarcină anualizată de 182,5%. Mai mult, clauza permite aplicarea acesteia inclusiv asupra dobânzilor neachitate, situație incompatibilă cu interdicția prevăzută de art. 619 alin. (4) Cod civil.

Instanța nu poate reține argumentul potrivit căruia simpla semnare a contractului ar legitima mecanismul respectiv. Libertatea contractuală nu este absolută și nu poate fi exercitată prin derogare de la normele imperative ori cu încălcarea principiului bunei-credințe.

În consecință, clauza pct. 6 subpct. (9) urmează a fi declarată nulă.

Cu privire la clauza din Capitolul 5 alin. (1), indicele 3, instanța ajunge la aceeași concluzie în privința clauzei care stabilește „dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii la zi și comisioanelor”.

În primul rând, clauza permite calcularea unei obligații suplimentare asupra dobânzii deja datorate.

În al doilea rând, termenul generic „comisioanelor” nu permite identificarea cu suficientă precizie a tuturor sumelor care formează baza calculului.

În al treilea rând, această clauză nu funcționează izolat, ci în coroborare cu celelalte prevederi

privind dobânda suplimentară și ordinea imputării plăților, generând posibilitatea acumulării succesive a unor accesorii.

În consecință, efectul economic al întârzierii nu mai este limitat la compensarea creditorului pentru lipsa temporară de folosință a unei sume, ci poate genera un mecanism de multiplicare continuă a datoriei.

Instanța constată că această clauză nu corespunde cerințelor de claritate și echilibru contractual și urmează a fi declarată nulă.

Cu privire la clauza din compartimentul „Rambursări", Capitolul 3 alin. (2), instanța reține că potrivit acestei prevederi, în cazul neachitării în termen a plății lunare de deservire, rata lunară urma să se majoreze cu suma dobânzii calculate reieșind din soldul creditului pentru zilele de întârziere.

Instanța constată că formularea clauzei nu permite determinarea suficient de clară a naturii dobânzii care se aplică, a raportului acesteia cu dobânda contractuală curentă și cu celelalte dobânzi suplimentare prevăzute de contract.

Contractul reglementează concomitent mai multe mecanisme de remunerare și sancționare pecuniară.

În asemenea condiții, consumatorul trebuia să poată determina, prin simpla lectură a contractului, care este consecința financiară exactă a întârzierii. Or, formularea potrivit căreia „rata lunară se va majora cu suma dobânzii calculate" nu permite stabilirea cu suficientă precizie a naturii și mecanismului acestei majorări. Lipsa de claritate devine cu atât mai relevantă cu cât respectiva clauză operează cumulativ cu alte clauze care prevăd dobânzi suplimentare.

În consecință, instanța constată caracterul abuziv și nulitatea acestei clauze.

Cu privire la ordinea contractuală de stingere a obligațiilor. O importanță centrală pentru soluționarea litigiului prezintă clauza din Capitolul 5 pct. (1) subpct. 1–8, prin care contractul stabilește ordinea în care banca utilizează sumele achitate de debitor.

Potrivit acesteia, plățile sunt direcționate prioritar către comisionul de administrare, dobânda curentă, dobânzile suplimentare, comisionul pentru rambursare anticipată, penalități și alte costuri, iar rambursarea ratei principale a creditului este plasată la finalul succesiunii.

Instanța reține că problema acestei clauze nu poate fi examinată separat de concluziile privind nulitatea comisioanelor și dobânzilor suplimentare.

Într-adevăr, art. 586 alin. (4) Cod civil reglementează ordinea în care se acoperă datoria atunci când suma achitată este insuficientă pentru stingerea integrală a obligațiilor scadente.

Însă această normă operează numai asupra obligațiilor juridic existente. O sumă calculată în baza unei clauze nule nu poate deveni o obligație valabilă numai pentru faptul că banca a înscris-o în propriul sistem contabil.

În consecință, odată înlăturate comisionul unic, comisionul lunar, dobânzile suplimentare și celelalte accesorii rezultate din clauzele declarate nule, acestea trebuie eliminate și din ordinea de imputare.

Altfel, s-ar ajunge la un rezultat juridic contradictoriu: instanța ar constata că debitorul nu datora un anumit comision, dar ar permite totuși băncii să păstreze efectul produs de acel comision prin faptul că plata debitorului fusese utilizată pentru stingerea lui, în loc să diminueze obligația principală.

Nulitatea ar deveni astfel pur declarativă, iar efectul economic al clauzei nule ar fi conservat. Un asemenea rezultat nu poate fi acceptat.

Prin urmare, după eliminarea obligațiilor rezultate din clauzele nule, plățile efectuate de debitor trebuie raportate numai la obligațiile contractuale care își păstrează valabilitatea. În principal, acestea sunt dobânda contractuală valabil datorată și capitalul.

Instanța consideră necesar să accentueze că efectul nulității nu se limitează la simpla scădere aritmetică a valorii nominale a comisionului sau a dobânzii suplimentare din cifra finală prezentată de bancă.

Clauzele respective au produs efecte succesive asupra întregului mecanism de amortizare. Dacă, într-o anumită lună, o parte din suma achitată de debitor a fost imputată asupra unui comision care nu era datorat, acea parte a plății nu a diminuat capitalul. Capitalul a rămas astfel la un nivel mai ridicat. În

perioada următoare, dobânda contractuală a fost calculată asupra unui sold mai mare. O parte mai mare din plata următoare a fost astfel absorbită de dobândă. Capitalul s-a redus din nou într-o proporție mai mică. Același mecanism s-a repetat succesiv. Prin urmare, o imputare inițială asupra unei obligații lipsite de efect juridic produce un efect în cascadă asupra întregii evoluții ulterioare a creditului. Din acest motiv, după declararea nulității clauzelor respective, nu este suficient să se scadă din soldul final numai valoarea nominală a comisioanelor și accesoriilor.
Trebuie verificată însăși evoluția soldului.

Contractul indică o valoare nominală a creditului de 710.000 lei. Totodată, din această sumă a fost perceput comisionul unic de 2%, în cuantum de: 710.000 × 2% = 14.200 lei.

În condițiile în care clauza privind comisionul respectiv este declarată nulă, această sumă nu poate fi tratată, în cadrul reconstituirii raportului obligațional, ca și cum ar reprezenta capital efectiv pus la dispoziția debitorului și supus ulterior rambursării împreună cu dobânda. Prin urmare: 710.000 lei – 14.200 lei = 695.800 lei.

Instanța reține astfel suma de 695.800 lei drept capital efectiv relevant pentru verificarea modului în care plățile și dobânda contractuală au influențat soldul. Această operațiune nu reprezintă modificarea judiciară a contractului. Ea reprezintă consecința eliminării efectului unei clauze declarate nule.

Cu privire la dobânda contractuală valabilă, instanța reține că declararea nulității clauzelor privind comisioanele și dobânzile suplimentare nu înseamnă că debitorul ar fi fost exonerat de plata dobânzii contractuale. Creditul bancar este, prin natura sa, un contract cu titlu oneros. Prin urmare, Guțu Petru datora atât capitalul efectiv primit, cât și dobânda contractuală valabil convenită.

Instanța reține rata de 21% anual, aplicabilă inițial, și rata de 16,5% anual, aplicabilă începând cu 11 aprilie 2011. Dobânda trebuie însă calculată asupra soldului efectiv al capitalului, iar nu asupra unui sold menținut artificial prin imputarea plăților asupra unor obligații lipsite de efect.

În consecință, pentru fiecare perioadă, plata efectuată trebuie să acopere dobânda contractuală valabil acumulată, iar diferența să diminueze capitalul. Pe măsură ce capitalul scade, scade și baza asupra căreia se calculează dobânda pentru perioada următoare. Aceasta este consecința firească a unui calcul al dobânzii asupra soldului efectiv.

Din tabelul prezentat de BC „Moldindconbank” SA (f.d.198-229 Vol.-I) rezultă că, în perioadele inițiale de executare a contractului, din rata lunară de 13.920,35 lei, asupra capitalului au fost imputate succesiv sume precum: 572,35 lei; 582,36 lei; 592,55 lei; 602,92 lei; 613,48 lei. Astfel, în prima dintre aceste situații, din plata de 13.920,35 lei, numai 572,35 lei au redus capitalul. Procentual: 572,35 ÷ 13.920,35 × 100 ≈ 4,1%.

Instanța precizează că această proporție nu demonstrează, privită în mod izolat, caracterul nelegal al calculului.

Într-un credit amortizabil este posibil ca, în perioadele inițiale, o parte mai mare din rată să acopere dobânda. Problema în prezenta cauză este însă temeiul juridic al tuturor componentelor asupra cărora banca a imputat diferența dintre rata achitată și suma atribuită capitalului. Dacă o parte din plata de 13.920,35 lei a fost destinată unui comision lunar declarat nul, unei dobânzi suplimentare declarate nule ori unui alt accesoriu rezultat dintr-o clauză lipsită de efect, suma respectivă nu putea fi juridic consumată în detrimentul capitalului. Prin urmare, soldul capitalului reflectat de evidența băncii trebuie verificat după eliminarea acestor componente.

O relevanță deosebită prezintă plata în cuantum de 253.126,95 lei, efectuată la 18 decembrie 2012. Această sumă este net superioară ratei lunare obișnuite și trebuia să producă un efect corespunzător asupra soldului capitalului.

Raportând plata la obligațiile valabile acumulate până la momentul respectiv, dobânda contractuală acumulată pentru perioada relevantă constituia 829,14 lei.

Prin urmare, 253.126,95 lei – 829,14 lei = 252.297,81 lei. Diferența de 252.297,81 lei urma să diminueze capitalul.

Instanța reține că această plată constituie un moment determinant în evoluția raportului contractual, întrucât reduce substanțial soldul asupra căruia putea fi calculată ulterior dobânda contractuală. Menținerea, după această plată, a unui sold semnificativ mai ridicat poate fi explicată numai

dacă sunt conservate imputările anterioare asupra comisioanelor, dobânzilor suplimentare și celorlalte accesorii. Or, odată declarate nule clauzele care au generat respectivele obligații, efectele lor nu mai pot fi utilizate pentru justificarea soldului.

Pornind de la capitalul efectiv de 695.800 lei, de la rata lunară de 13.920,35 lei, de la dobânda contractuală de 21% anual, ulterior modificată la 16,5% anual începând cu 11 aprilie 2011, și luând în considerare plata de 253.126,95 lei din 18 decembrie 2012, instanța verifică evoluția obligației prin excluderea comisioanelor, dobânzilor suplimentare și penalităților rezultate din clauzele declarate nule.

Dobânda este raportată la soldul efectiv și la perioada efectivă de utilizare a capitalului.

În urma aplicării succesive a plăților asupra dobânzii contractuale valabil acumulate și, pentru diferență, asupra capitalului, evoluția soldului este următoarea: 2007 – capital inițial: 695.800,00 lei; sfârșitul anului 2007: aproximativ 693.889,35 lei; sfârșitul anului 2008: aproximativ 670.416,59 lei; sfârșitul anului 2009: aproximativ 641.433,53 lei; sfârșitul anului 2010: aproximativ 605.765,64 lei; sfârșitul anului 2011: aproximativ 543.304,27 lei; sfârșitul anului 2012: aproximativ 207.497,99 lei; sfârșitul anului 2013: aproximativ 63.715,53 lei; mai 2014: soldul capitalului – 0 lei. Saltul semnificativ înregistrat în anul 2012 se explică, în principal, prin plata de 253.126,95 lei din 18 decembrie 2012.

Aceste valori evidențiază efectul direct pe care îl produce eliminarea obligațiilor rezultate din clauzele nule asupra amortizării capitalului.

Calculul complet conduce la un total necesar pentru stingerea obligației de: 1.335.584,11 lei, constituit din: 695.800,00 lei – capital; 639.784,11 lei – dobândă contractuală.

În cadrul acestei reconstituiri, obligația principală ajunge la sold zero la 14 mai 2014. Aceste premise și rezultate numerice sunt cele dezvoltate în materialul de calcul aflat la baza analizei, inclusiv plata de 253.126,95 lei și rezultatul total de 1.335.584,11 lei.

Instanța accentuează însă că această operațiune nu modifică dobânda contractuală, nu reduce discreționar costul creditului și nu creează un nou contract între părți. Dimpotrivă, sunt păstrate: – capitalul efectiv relevant după eliminarea comisionului nul; – dobânda contractuală de 21%; – modificarea acesteia la 16,5%; – rata lunară convenită; – plata suplimentară efectiv realizată. Sunt înlăturate exclusiv acele componente ale calculului care rezultă din clauzele declarate nule.

Instanța consideră că rezultatul expus prezintă relevanță directă pentru verificarea pretenției BC „Moldindconbank” SA.

Banca pretinde existența unui sold al capitalului de 351.825,74 lei, la care a adăugat dobânzi, comisioane și plăți pentru întârziere. Însă acest sold nu reprezintă o realitate juridică autonomă. El reprezintă rezultatul unui anumit mecanism de calcul. Dacă mecanismul include imputarea plăților asupra unor obligații care ulterior sunt constatate ca fiind lipsite de efect, atunci este afectată însăși baza de formare a soldului. Nu este suficient, în aceste condiții, ca banca să susțină că „soldul creditului” constituie 351.825,74 lei. Trebuie demonstrat cum s-a ajuns la acel sold. Iar dacă traseul matematic presupune că, lună de lună, o parte din plata debitorului a fost consumată pentru stingerea unor comisioane și accesorii care nu erau juridic datorate, rezultatul final nu poate fi preluat ca atare.

Instanța reține că fiecare sumă imputată nejustificat asupra unui accesoriu a împiedicat diminuarea capitalului. Capitalul artificial menținut a generat ulterior dobândă. Dobânda astfel majorată a absorbit o parte suplimentară din ratele următoare. Prin urmare, diferența nu este una punctuală, ci cumulativă.

Această constatare infirmă posibilitatea corectării calculului reclamantei printr-o simplă operațiune de scădere: soldul indicat de bancă – comisioane – penalități. O asemenea metodă ar conserva dobânda calculată în perioadele precedente asupra unui capital menținut artificial. De aceea, înlăturarea efectelor clauzelor nule presupune verificarea succesivă a amortizării.

În lumina celor expuse, instanța apreciază critic calculul prezentat de reclamantă. Acesta demonstrează modul în care banca a ținut evidența contractului, însă nu demonstrează că fiecare componentă utilizată în formarea soldului era juridic datorată.

Mai mult, reclamanta solicită în forma finală 648.528,43 lei, deși acțiunea inițială fusese introdusă pentru suma de 395.431,71 lei. Creșterea substanțială a pretenției în cursul procesului confirmă importanța mecanismelor contractuale de acumulare a dobânzilor și accesoriilor. Însă o creanță poate fi

acordată de instanță numai dacă fiecare componentă a sa are temei juridic și este demonstrată.

Instanța nu poate admite o sumă numai pentru că aceasta rezultă din sistemul informatic al creditorului. Nici natura profesională a băncii și nici caracterul contabil al extraselor sale nu conferă acestora o prezumție absolută de legalitate.

Într-un proces contradictoriu, calculul creditorului este supus aceloraşi reguli de apreciere ca orice altă probă. Or, în prezenta cauză, premisele juridice pe care se sprijină calculul au fost infirmate parțial prin constatarea nulității clauzelor contractuale.

În consecință, soldul de 351.825,74 lei nu poate fi primit drept dovadă suficientă a existenței capitalului restant.

În cadrul cercetării judecătorești a fost audiat Corneliu Zatic, specialist în cadrul BC „Moldindconbank" SA, persoană indicată în legătură cu calculul prezentat de bancă în formă tabelară. Specialistul a explicat că respectivul calcul nu a fost întocmit manual, ci a fost generat prin intermediul unui program informatic intern al băncii, denumit BOL, elaborat de „Q Systems". Potrivit declarațiilor sale, în cadrul acestui sistem erau introduse datele generale ale contractului de credit, inclusiv suma creditului, rata dobânzii, comisionul procentual, dobânzile suplimentare și penalitățile, iar ulterior programul genera automat calculele aferente executării contractului. Specialistul a arătat că datele aferente contractului au fost introduse în sistem încă din anul 2007, iar calculul prezentat în instanță a fost generat ulterior, până la data de 11 iunie 2021. Acesta a explicat că softul calcula zilnic sumele datorate potrivit parametrilor introduși: dobânda contractuală, comisionul, iar în cazul existenței unor restanțe – penalitatea și dobânda suplimentară. Potrivit declarațiilor sale, în situația în care clientul achita conform graficului, sistemul calcula doar dobânda și comisionul, iar în cazul întârzierii la plată erau activate suplimentar mecanismele contractuale referitoare la penalitatea pentru neplata la scadență a dobânzii și dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului. În ceea ce privește verificarea rezultatului generat de program, specialistul a declarat inițial că programul „generează corect" și că acesta este „corect tot timpul", ulterior precizând că rezultatele pot fi verificate prin confruntarea soldului contractului cu parametrii înscriși în contract și prin verificarea datelor privind achitările. Totodată, acesta a recunoscut că nu se întocmește un act intern distinct care să confirme efectuarea unei verificări manuale integrale a calculului. Întrebat în mod expres dacă a verificat manual fiecare operațiune din calculul prezentat, specialistul a precizat că verificarea a constat în examinarea soldurilor finale și a unor informații alese, după caz, inclusiv a unor achitări, declarând că nu este necesară verificarea fiecărui element în parte. Astfel, din declarațiile sale rezultă că verificarea manuală a calculului nu a constat într-o recalculare succesivă și integrală, operațiune cu operațiune, a întregii perioade contractuale, ci într-o verificare selectivă a unor poziții și a rezultatului final. Specialistul a mai explicat că, în cazul plăților anticipate, simpla depunere a unei sume de bani în contul curent al clientului nu determina automat diminuarea anticipată a creditului. Potrivit acestuia, pentru achitarea anticipată era necesară o solicitare corespunzătoare a clientului, în lipsa căreia banii rămâneau în cont și erau utilizați ulterior potrivit graficului lunar. În acest context, fiind întrebat despre suma de 41.762 lei depusă la *****, specialistul a explicat că simpla depunere a acesteia în cont nu echivala cu o achitare anticipată a creditului, dacă debitorul nu solicita în mod expres o asemenea imputare. Totodată, specialistul nu a putut indica, în baza înscrisurilor aflate în fața sa la audiere, cu certitudine motivul pentru care respectiva sumă nu apărea în modalitatea invocată de reprezentantul pârâtului, formulând în această parte o presupunere că debitorul nu ar fi solicitat rambursarea anticipată. Referitor la plata efectuată la 18 decembrie 2012, specialistul a identificat mai multe componente reflectate de sistem, indicând că suma achitată a fost distribuită asupra capitalului, dobânzii contractuale, dobânzii suplimentare, penalității și comisionului. Acesta a indicat, între altele, că la acea dată în tabel erau reflectate achitări de 253.126,95 lei și 1.620,78 lei asupra creditului, 8.947,49 lei asupra dobânzii contractuale, 586,38 lei cu titlu de penalitate pentru neplata la scadență a dobânzii, precum și sume aferente dobânzii suplimentare și comisionului. De asemenea, specialistul a identificat prima restanță ca fiind înregistrată la 14 mai 2009, când, potrivit sistemului, exista o tranșă de credit restantă de 768,68 lei, o dobândă restantă de 12.228,67 lei și un comision de 921,98 lei. Pentru intervalul de cinci zile până la achitare, acesta a explicat că asupra tranșei restante de 768,68 lei s-a calculat dobânda suplimentară de 0,5% pe zi, rezultând suma totală de 19,22 lei, iar asupra

dobânzii restante de 12.228,67 lei s-a aplicat aceeași cotă de 0,5% pe zi, rezultând suma de 305,72 lei. Specialistul a expus chiar formula de calcul: 768,68 lei × 0,5% pe zi × 5 zile = aproximativ 19,22 lei, iar pentru dobânda restantă: 12.228,67 lei × 0,5% pe zi × 5 zile = aproximativ 305,72 lei. Totodată, acesta a confirmat că dobânda contractuală era calculată zilnic asupra soldului creditului. Astfel, pentru soldul de 698.781,09 lei, la o dobândă contractuală de 21% anual, specialistul a arătat că sistemul efectua calculul după formula: 698.781,09 × 21% ÷ 360 = aproximativ 407,62 lei pe zi, sumă acumulată zilnic până la scadența lunară. Specialistul a confirmat, de asemenea, că dobânda suplimentară de 0,5% era calculată separat atât asupra tranșei de credit restante, cât și asupra dobânzii restante. Cu alte cuvinte, din propriile explicații ale specialistului rezultă că sistemul informatic al băncii aplica mecanismul prevăzut la pct. 6.9 din contract inclusiv asupra dobânzii neachitate.

Instanța apreciază depozițiile specialistului Corneliu Zatic ca fiind relevante pentru stabilirea mecanismului tehnic de formare a calculului prezentat de BC „Moldindconbank" SA, însă nu le poate atribui semnificația probatorie pretinsă de reclamantă în sensul demonstrării, prin ele însele, a legalității și corectitudinii juridice a întregii creanțe.

Din declarațiile specialistului rezultă fără echivoc că tabelul depus de bancă a fost generat automat de un program informatic intern, pe baza parametrilor introduși în sistem. Acest aspect este important deoarece programul nu apreciază valabilitatea juridică a unei clauze contractuale. Softul operează matematic cu datele și regulile care au fost introduse în algoritmul său. Dacă în sistem a fost introdusă o clauză contractuală potrivit căreia se percepe un comision de 0,13%, programul va calcula acel comision. Dacă a fost introdusă o dobândă suplimentară de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere, programul va aplica acea cotă. Dacă algoritmul prevede că plata debitorului se impută mai întâi asupra anumitor accesorii și numai ulterior asupra principalului, softul va realiza calculul în acea ordine. Prin urmare, corectitudinea tehnică a executării algoritmului nu echivalează cu legalitatea juridică a algoritmului însuși. Această distincție este determinantă în prezenta cauză.

Declarația specialistului potrivit căreia programul „generează corect" demonstrează, cel mult, convingerea acestuia că sistemul execută regulile programate fără eroare tehnică. Ea nu demonstrează că respectivele reguli contractuale sunt valabile, echitabile și opozabile consumatorului. De altfel, specialistul a confirmat că în sistem au fost introduse inclusiv dobânzile suplimentare și penalitățile prevăzute de contract și că sistemul le calcula automat în cazul restanțelor. Or, o parte dintre tocmai aceste clauze au fost supuse controlului judecătoresc în prezenta cauză și constatate ca fiind lipsite de efect juridic. Prin urmare, faptul că programul le-a calculat corect din punct de vedere matematic nu poate legitima sumele generate în temeiul lor.

Instanța mai reține că declarațiile specialistului relevă o limită probatorie suplimentară. Deși acesta a afirmat că rezultatele sunt verificate, la întrebările concrete privind modalitatea verificării a precizat că nu se efectuează o recalculare manuală integrală a fiecărei operațiuni. Specialistul a recunoscut că verificarea constă, în esență, în examinarea soldurilor finale și a unor elemente selectate, iar nu într-un audit matematic complet și succesiv al tuturor operațiunilor generate de soft. Totodată, nu există un act intern distinct care să consemneze și să documenteze o verificare manuală integrală a calculului prezentat în instanță.

În aceste condiții, depozițiile specialistului nu sunt suficiente pentru a atribui tabelului generat de soft caracterul unei probe incontestabile asupra întinderii creanței.

Instanța reține și faptul că, în anumite privințe, specialistul a formulat presupuneri. Astfel, referitor la suma de 41.762 lei depusă de debitor în cont, acesta a declarat că „presupune" că debitorul nu ar fi solicitat achitarea anticipată. O asemenea afirmație nu constituie constatarea unui fapt cunoscut nemijlocit de specialist și nu poate suplini lipsa unui înscris concret din care să rezulte destinația juridică atribuită plății respective. Această parte a declarațiilor urmează, în consecință, apreciată cu prudență.

În același timp, instanța consideră deosebit de relevante explicațiile specialistului în privința dobânzii suplimentare de 0,5%. Specialistul a confirmat expres că, pentru restanța din mai 2009, sistemul a calculat separat 0,5% pe zi asupra tranșei restante de capital și 0,5% pe zi asupra dobânzii restante. Astfel, asupra tranșei de credit de 768,68 lei a fost calculată suma de 19,22 lei pentru cinci zile, iar asupra dobânzii restante de 12.228,67 lei a fost calculată suma de 305,72 lei pentru aceeași perioadă. Aceste

explicații confirmă faptic că mecanismul contractual nu a rămas unul ipotetic, ci a fost efectiv implementat în soft și aplicat asupra dobânzii neachitate.

Prin urmare, depozițiile specialistului consolidează concluzia instanței referitoare la clauza pct. 6 subpct. (9), întrucât demonstrează modul concret în care aceasta a fost executată. Aplicarea cotei de 0,5% pe zi asupra dobânzii restante este relevantă inclusiv prin raportare la art. 619 alin. (4) Cod civil, potrivit căruia dobânzile de întârziere nu se aplică dobânzilor. În acest sens, declarațiile specialistului nu susțin poziția băncii, ci confirmă tocmai faptul că algoritmul folosit de creditor permitea și realiza calcularea unui accesoriu asupra dobânzii deja datorate.

Instanța mai reține ca fiind relevantă explicația specialistului referitoare la formula dobânzii contractuale. Acesta a declarat că, pentru soldul de 698.781,09 lei, sistemul calcula dobânda de 21% după formula: 698.781,09 × 21% ÷ 360 = 407,62 lei/zi. Această declarație confirmă că, dobânda contractuală era calculată zilnic asupra soldului creditului și că, cuantumul soldului utilizat de sistem avea o influență directă asupra dobânzii generate în perioadele următoare. Această împrejurare este deosebit de importantă pentru analiza efectului în cascadă expus anterior de instanță. Dacă soldul capitalului rămânea la un nivel mai ridicat deoarece plățile debitorului erau imputate anterior asupra unor comisioane, penalități ori dobânzi suplimentare, sistemul calcula automat dobânda contractuală pentru perioada următoare asupra acelui sold mai ridicat. Prin urmare, invalidarea juridică a unei componente nu poate fi tratată exclusiv prin scăderea valorii sale nominale din soldul final. Ea influențează și baza de calcul a dobânzii pentru perioadele ulterioare. Depozițiile specialistului confirmă tocmai această funcționare matematică a sistemului.

Instanța consideră necesar să distingă trei niveluri diferite ale evaluării calculului: primul – corectitudinea tehnică a funcționării softului; al doilea – corectitudinea datelor și parametrilor introduși în acesta; și al treilea – legalitatea juridică a parametrilor contractuali utilizați.

Declarațiile specialistului se referă în principal la primul și, într-o anumită măsură, la al doilea nivel. Acesta poate confirma că programul efectuează automat operațiunile matematice conform regulilor introduse și că anumite solduri ori achitări pot fi confruntate cu evidența internă. În schimb, specialistul nu poate transforma prin declarațiile sale o clauză nulă într-o obligație valabilă. Dacă parametrul de intrare este juridic nevalabil, exactitatea matematică a rezultatului nu remediază această deficiență. Cu alte cuvinte un calcul matematic exact poate produce un rezultat juridic greșit dacă pornește de la o premisă juridică nevalabilă. Aceasta este situația pe care instanța o constată în prezenta cauză în raport cu componentele generate de clauzele declarate nule.

Prin urmare, instanța nu pune la îndoială faptul că softul BOL a generat cifrele potrivit algoritmului programat și nici nu afirmă existența unei erori informatice propriu-zise. Problema determinantă este că algoritmul a inclus și a executat clauze ale căror efecte juridice nu pot fi menținute.

Declarațiile specialistului permit, totodată, înțelegerea motivului pentru care calculul băncii nu poate fi rectificat prin simpla eliminare a unor rubrici finale. Softul calcula zilnic dobânda asupra soldului. În situația în care exista restanță, calcula suplimentar accesoriile. Sumele achitate erau ulterior distribuite conform parametrilor contractuali introduși în sistem. Rezultă că toate aceste operațiuni sunt interdependente. Dacă într-o anumită perioadă sistemul a imputat 500 lei asupra unui comision lipsit de efect, capitalul s-a redus cu 500 lei mai puțin. În ziua următoare, dobânda a fost calculată asupra unui capital cu 500 lei mai mare. Ulterior, această diferență a influențat din nou distribuirea ratei. Astfel, fiecare operațiune generează efect asupra operațiunilor ulterioare.

Depozițiile specialistului confirmă tocmai caracterul automat și succesiv al mecanismului respectiv. De aceea, după înlăturarea clauzelor nule, calculul trebuie analizat de la momentul în care acestea au început să producă efecte, iar nu corectat numai la final.

Declarațiile specialistului prezintă importanță și în privința plății efectuate în decembrie 2012. Acesta a confirmat existența în sistem a unei achitări în sumă de 253.126,95 lei asupra creditului, alături de alte sume imputate în aceeași perioadă asupra dobânzii contractuale, penalității, dobânzii suplimentare și comisionului. Această explicație confirmă că o plată importantă efectuată de debitor a fost supusă mecanismului de distribuire prevăzut în sistemul băncii. În condițiile în care o parte dintre componentele respective sunt întemeiate pe clauze declarate nule, repartizarea contabilă efectuată de soft nu poate fi

preluată automat pentru stabilirea soldului juridic.

Instanța trebuie să privească plata respectivă prin prisma obligațiilor care puteau fi valabil stinse la acel moment.

În final, instanța apreciază declarațiile specialistului Corneliu Zatic ca fiind credibile și utile în partea în care descriu funcționarea tehnică a sistemului informatic al băncii și modul în care acesta genera calculele, însă insuficiente pentru a demonstra legalitatea juridică a creanței pretinse. Dimpotrivă, anumite explicații oferite de specialist confirmă circumstanțe care susțin concluziile instanței asupra caracterului neîntemeiat al calculului prezentat de creditor, și anume: calculul a fost generat automat pe baza parametrilor contractuali introduși în soft; printre acești parametri se aflau comisioanele, penalitățile și dobânzile suplimentare contestate; dobânda contractuală era calculată zilnic asupra soldului rezultat din operațiunile anterioare; dobânda suplimentară de 0,5% era aplicată inclusiv asupra dobânzii restante; verificarea umană nu a constat într-o recalculare integrală, operațiune cu operațiune, a întregului tabel; pentru anumite operațiuni, inclusiv explicația privind suma de 41.762 lei, specialistul nu a prezentat o constatare documentară certă, ci o presupunere.

Astfel, depozițiile specialistului nu validează în bloc calculul BC „Moldindconbank" SA, ci confirmă că acesta reprezintă rezultatul automat al aplicării algoritmului contractual configurat de bancă. Or, odată ce o parte din regulile introduse în acest algoritm sunt constatate ca fiind lipsite de efect juridic, rezultatul generat de program nu poate fi menținut ca dovadă suficientă a soldului și a creanței solicitate.

În cadrul examinării materialului probator administrat în cauză, instanța reține și Nota informativă emisă de BC „Moldindconbank" SA la 24 februarie 2026, nr. 00/10/2-07/265, care conține informații referitoare la achitările aferente contractului de credit nr. ***** din *****. (f.d.176 Vol.-II)

Potrivit acestui înscris, întocmit și prezentat de însăși instituția bancară, în legătură cu executarea contractului de credit menționat au fost înregistrate achitări în cuantum total de 1 606 677,89 lei, structurate de bancă după cum urmează: 358 174,26 lei – sold credit; 1 088 256,36 lei – dobândă; 145 488,75 lei – comision;
11 998,74 lei – penalitate pentru neachitarea la scadență a dobânzii; 2 759,78 lei – dobândă suplimentară pentru neachitarea la scadență a creditului.

Instanța apreciază că înscrisul respectiv prezintă relevanță pentru soluționarea litigiului, întrucât emană chiar de la BC „Moldindconbank" SA, parte a raportului juridic litigios și titulara evidențelor privind executarea contractului de credit. Prin urmare, informațiile cuprinse în acesta pot fi valorificate pentru stabilirea existenței, cuantumului și structurii achitărilor pe care banca le-a înregistrat în legătură cu executarea contractului, urmând însă ca semnificația juridică a fiecărei categorii de plăți să fie determinată de instanță prin raportare la ansamblul probelor și la validitatea prevederilor contractuale care au constituit temeiul calculării acestora.

În acest sens, instanța subliniază că evidențierea de către bancă a unei anumite sume sub denumirea de „dobândă", „comision", „penalitate" ori „dobândă suplimentară" nu echivalează, prin ea însăși, cu demonstrarea caracterului legal și întemeiat al perceperii respectivei sume. Clasificarea contabilă sau informatică atribuită unei plăți de către creditor reprezintă modalitatea în care acesta a reflectat executarea contractului în propriile evidențe, însă nu poate substitui controlul jurisdicțional asupra temeiului juridic și contractual al obligației respective.
Această distincție dobândește o importanță particulară în prezenta cauză, în condițiile în care prin cererea reconvențională au fost contestate inclusiv prevederi contractuale care au stat la baza determinării unor obligații pecuniare suplimentare în sarcina debitorului. Or, faptul că o sumă a fost calculată, înregistrată și ulterior achitată nu poate conferi, prin el însuși, validitate clauzei contractuale în temeiul căreia suma respectivă a fost pretinsă. Validitatea clauzei constituie o chestiune juridică distinctă și prealabilă, care urmează a fi examinată de instanță independent de modul în care banca a implementat respectiva clauză în sistemul său de evidență.

Sub acest aspect, Nota informativă prezintă relevanță și prin prisma efectelor concrete pe care executarea mecanismului contractual le-a produs în timp. Din cuantumul total de 1 606 677,89 lei al achitărilor evidențiate de bancă, suma de 358 174,26 lei a fost atribuită soldului creditului, în timp ce suma de 1 088 256,36 lei a fost atribuită dobânzii, la care se adaugă 145 488,75 lei cu titlu de comision,

precum și sumele indicate drept penalitate și dobândă suplimentară.

Instanța precizează însă că raportul cantitativ dintre aceste categorii de plăți nu constituie, privit izolat, un temei suficient pentru constatarea nulității unei clauze contractuale. Aceste date sunt relevante în măsura în care ilustrează rezultatele efective ale mecanismului de executare a contractului și sunt apreciate împreună cu conținutul clauzelor litigioase, celelalte înscrisuri administrate, explicațiile părților și depozițiile persoanelor audiate.

În aceeași ordine de idei, această probă urmează a fi apreciată în coroborare cu depozițiile specialistului C. Zatîc, care a oferit explicații referitoare la funcționarea și întreținerea sistemului informatic utilizat de bancă pentru generarea calculelor aferente contractelor de credit. Din perspectiva ansamblului probator, trebuie făcută distincție între, pe de o parte, funcționarea tehnică a programului informatic și reproducerea prin intermediul acestuia a parametrilor introduși de bancă și, pe de altă parte, legalitatea parametrilor contractuali care au stat la baza acestor calcule. Împrejurarea că un sistem informatic a efectuat calculele în conformitate cu algoritmul implementat nu demonstrează, în sine, că toate componentele juridice introduse în acel algoritm erau valide.

Prin urmare, Nota informativă și depozițiile specialistului se completează sub aspect factual: prima reflectă rezultatul financiar înregistrat de bancă în procesul executării contractului, iar cele din urmă explică, în limitele cunoștințelor specialistului, modalitatea tehnică în care sistemul informatic al instituției bancare genera și evidenția calculele. Niciuna dintre aceste probe nu poate însă substitui aprecierea instanței asupra conformității clauzelor contractuale cu normele juridice aplicabile raportului litigios.

În consecință, instanța reține Nota informativă din 24 februarie 2026 ca probă pertinentă în partea referitoare la existența și structura achitărilor înregistrate de BC „Moldindconbank” SA în legătură cu contractul de credit nr. ***** din *****, fără a atribui însă evidențelor unilaterale ale instituției bancare valoarea unei prezumții de legalitate a tuturor sumelor calculate și percepute.Dimpotrivă, datele respective urmează a fi integrate în ansamblul probator al cauzei și raportate la analiza distinctă a fiecărei clauze contestate, deoarece executarea în fapt a unei prevederi contractuale și achitarea sumelor generate prin aplicarea acesteia nu împiedică instanța să examineze validitatea respectivei prevederi și nici nu transformă, prin simpla executare, o clauză nevalabilă într-una conformă legii.

Astfel apreciată, proba confirmă dimensiunea concretă a executării raportului de credit și permite instanței să confrunte conținutul normativ al clauzelor litigioase, mecanismul tehnic prin care acestea au fost transpuse în calculele băncii și consecințele financiare efectiv reflectate în evidențele creditorului, fără a confunda exactitatea tehnică a unei operațiuni de calcul cu legalitatea juridică a temeiului care a generat-o.

În concluzie, instanța reține că însăși evidența prezentată de BC „Moldindconbank” SA relevă că, din totalul achitărilor aferente contractului de credit în cuantum de 1.606 .677,89 lei, doar suma de 358. 174,26 lei a fost atribuită stingerii corpului creditului, în timp ce 1.088.256,36 lei au fost atribuiți dobânzii, 145.488,75 lei comisionului, 11.998,74 lei penalității pentru neachitarea la scadență a dobânzii, iar 2 759,78 lei dobânzii suplimentare pentru neachitarea la scadență a creditului.

Rezultă astfel că numai dobânda și comisionul însumează 1.233.745,11 lei, cuantum care depășește de aproximativ 3,44 ori suma de 358.174,26 lei atribuită stingerii corpului creditului. Prin includerea penalității și a dobânzii suplimentare, totalul sumelor cu caracter accesoriu se ridică la 1.248 503,63 lei, fiind de aproximativ 3,49 ori mai mare decât suma atribuită corpului creditului.

Instanța apreciază că această structură a achitărilor este relevantă pentru justa soluționare a litigiului, întrucât demonstrează efectul economic concret și de amploare al mecanismelor contractuale aplicate de bancă pe parcursul executării raportului de credit. În fapt, partea covârșitoare a sumelor achitate în legătură cu contractul nu a fost imputată stingerii corpului creditului, ci plății dobânzilor, comisioanelor și celorlalte obligații accesorii.

Totodată, instanța precizează că simplul fapt că valoarea dobânzilor și a celorlalte costuri depășește corpul creditului nu determină, în mod izolat și automat, nulitatea clauzelor care le reglementează. Această împrejurare dobândește însă o semnificație probatorie deosebită atunci când este examinată în coroborare cu conținutul concret al clauzelor contestate, mecanismul de calcul instituit prin

acestea, modalitatea în care au fost implementate în sistemul informatic al creditorului și celelalte probe administrate în cauză.

Or, executarea îndelungată a unei clauze și achitarea sumelor calculate în temeiul acesteia nu sunt susceptibile să acopere eventuala sa nevalabilitate. De asemenea, reflectarea unei sume în evidența internă a creditorului sub denumirea de dobândă, comision, penalitate ori dobândă suplimentară nu dispensează instanța de obligația de a verifica dacă obligația respectivă dispunea de un temei contractual valabil și dacă mecanismul prin care aceasta a fost determinată corespundea exigențelor legale aplicabile raportului juridic litigios.

Prin urmare, disproporția evidentă dintre suma atribuită stingerii corpului creditului și cuantumul cumulat al dobânzilor, comisioanelor și celorlalte accesorii nu este valorificată de instanță ca un temei autonom al nulității, ci ca un element obiectiv care relevă consecințele patrimoniale efective ale aplicării mecanismului contractual litigios și care justifică examinarea cu un grad sporit de rigoare a clauzelor în baza cărora aceste obligații au fost calculate și percepute.

În acest context, datele prezentate chiar de instituția bancară nu pot fi privite exclusiv ca o simplă evidență contabilă a plăților, ci trebuie coroborate cu ansamblul materialului probator pentru a determina dacă efectele patrimoniale astfel constatate își găsesc suportul în clauze contractuale valabile.

Subsecvent, această constatare urmează a fi raportată distinct la fiecare dintre clauzele contestate prin cererea reconvențională, pentru a determina dacă și în ce măsură mecanismele contractuale instituite prin acestea puteau constitui un temei juridic valabil pentru calcularea obligațiilor suplimentare puse în sarcina debitorului.

BC „Moldindconbank” SA are calitatea de reclamant în acțiunea principală. Prin urmare, acesteia îi revine sarcina de a demonstra existența creanței a cărei încasare o solicită. Sarcina respectivă cuprinde demonstrarea cumulativă a existenței raportului contractual; executării prestației proprii; nașterii obligației corelative a debitorului; scadenței acesteia; neexecutării; cuantumului exact al capitalului restant; temeiului juridic și modului de calcul al accesoriilor.

În cauză este certă existența contractului și acordarea creditului. Litigiul privește însă existența și întinderea datoriei restante după plățile efectuate de debitor.

Sub acest aspect, calculul reclamantei nu rezistă verificării după înlăturarea efectelor clauzelor nule.

Instanța nu poate suplini sarcina probatorie a creditorului și nu poate construi din oficiu o altă creanță în beneficiul acestuia.

În particular, nu poate înlocui suma de 648.528,43 lei cu o altă sumă determinată potrivit unui mecanism pe care reclamanta nu l-a probat ca reprezentând creanța sa restantă după eliminarea clauzelor nule.

Din acest motiv, argumentul CNPF potrivit căruia banca ar putea pretinde o creanță în limita unei alte sume nu este suficient pentru admiterea parțială a acțiunii.

Instanța este chemată să soluționeze pretenția creditorului pe baza probelor administrate, iar nu să reconstruiască o creanță ipotetică.

În consecință, BC „Moldindconbank” SA nu a demonstrat existența unei creanțe certe și exigibile în cuantumul solicitat, motiv pentru care acțiunea principală urmează a fi respinsă integral.

Aceeași soluție se impune și în privința pretenției formulate împotriva fidejusorului Guțu Sergiu. Fidejusiunea are caracter accesoriu. Ea garantează executarea unei obligații principale existente. Contractul de fidejusiune nu creează în patrimoniul creditorului o creanță independentă de obligația garantată. Prin urmare, răspunderea fidejusorului poate fi angajată numai în limitele unei obligații principale valabil existente și dovedite.

În condițiile în care banca nu a demonstrat existența datoriei principale în cuantumul pretins, simpla existență a contractului de fidejusiune nu poate justifica obligarea lui Guțu Sergiu la plata sumei solicitate. Răspunderea solidară invocată de reclamantă privește modalitatea de executare a unei obligații existente, iar nu crearea unei obligații inexistente.

În consecință, pretențiile formulate împotriva fidejusorului urmează aceeași soartă juridică precum pretențiile formulate împotriva debitorului principal.

Instanța nu poate reține argumentul reclamantei potrivit căruia toate clauzele contractuale sunt obligatorii pentru simplul motiv că au fost acceptate prin semnarea contractului. Forța obligatorie a contractului operează în limitele legii.

O clauză contractuală standard care contravine normelor imperative ori prejudiciază disproporționat consumatorul în condițiile art. 716 Cod civil nu devine valabilă numai prin aplicarea semnăturii.

Instanța respinge și argumentul potrivit căruia art. 1238 Cod civil ar valida automat comisioanele. Norma permite convenirea unui comision pentru servicii prestate. Prin urmare, însăși norma invocată de bancă presupune existența unei contraprestații.

Nu poate fi acceptată nici susținerea că activitățile de întocmire a contractului, administrare și monitorizare justifică automat costurile impuse debitorului.

În lipsa identificării unor servicii distincte prestate consumatorului, aceste activități constituie operațiuni proprii creditorului în procesul acordării și administrării creditului.

De asemenea, instanța respinge argumentul privind legalitatea dobânzii suplimentare de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere. Anualizarea matematică a acesteia conduce la 182,5%, iar clauza permite aplicarea inclusiv asupra dobânzilor restante.

Prin urmare, nu poate fi calificată drept o simplă consecință rezonabilă a întârzierii. Nu poate fi primit nici argumentul privind caracterul concludent al evidenței contabile a băncii.

Aceasta dovedește existența unor înregistrări, nu și legalitatea fiecărei operațiuni care a generat respectivele înregistrări.

Instanța a examinat și poziția intervenientului accesoriu CNPF. În partea referitoare la necesitatea examinării raportului juridic prin prisma legislației corespunzătoare temporal momentului încheierii contractului, raționamentul intervenientului este pertinent. În schimb, instanța nu poate însuși concluzia potrivit căreia comisionul de 2%, comisionul de 0,13% și dobânda suplimentară de 0,5% nu ar întruni condițiile necesare pentru constatarea caracterului abuziv. Aprecierea caracterului abuziv nu se reduce la compararea cuantumului global al creanței cu un anumit plafon.

Art. 716 Cod civil impune examinarea clauzei concrete, a modului în care aceasta a fost introdusă în contract, a clarității sale, a contraprestației corespunzătoare, a bunei-credințe și a dezechilibrului pe care îl produce.

Astfel, faptul că suma totală rezultată din contract s-ar încadra într-o anumită limită nu poate transforma într-o prestație reală un serviciu care nu a fost individualizat și nici nu poate înlătura incompatibilitatea unei dobânzi suplimentare aplicate asupra dobânzii.

Totodată, opinia intervenientului accesoriu nu are caracter obligatoriu pentru instanță.

Aceasta este analizată împreună cu întregul material probator, instanței revenindu-i competența exclusivă de a determina efectele juridice ale clauzelor deduse judecății.

Cât privește celelalte clauze contestate prin acțiunea reconvențională, instanța reține că constatarea caracterului abuziv al clauzelor analizate anterior nu determină automat nulitatea tuturor prevederilor contestate de reclamanții reconvenționali. Fiecare clauză trebuie examinată separat, prin raportare la conținutul și efectele sale.

În privința clauzelor referitoare la modificarea dobânzii, instanța reține că legislația aplicabilă raportului juridic permitea convenirea unei dobânzi flotante. Eventuala neexecutare de către bancă a obligației de notificare a unei anumite modificări a dobânzii reprezintă o problemă distinctă de caracterul abuziv al clauzei în sine. Reclamanții reconvenționali nu au demonstrat cu suficientă certitudine că însăși existența mecanismului contractual de modificare a dobânzii, independent de modalitatea concretă în care acesta a fost executat, ar întruni condițiile art. 716 Cod civil.

În privința clauzei referitoare la sumele depuse în cont în lipsa unei cereri de rambursare anticipată, nu s-a demonstrat existența unui dezechilibru semnificativ autonom, suficient pentru declararea nulității. De asemenea, în ceea ce privește clauzele referitoare la declararea scadenței anticipate, rezilierea contractului și dreptul băncii de a calcula dobânda până la executarea integrală, simpla existență a unor remedii contractuale pentru situația neexecutării obligațiilor nu este, prin ea însăși, suficientă pentru constatarea caracterului abuziv.

În lipsa probării condițiilor prevăzute de art. 716 Cod civil pentru aceste clauze concrete, pretențiile reconvenționale formulate în această parte urmează a fi respinse.

Referitor la solicitarea restituirii sumei de 861.530,79 lei, instanța reține că reclamanții reconvenționali au solicitat aplicarea efectelor nulității și restituirea sumei de 861.530,79 lei, calculată astfel: 1.571.530,79 lei – 710.000 lei = 861.530,79 lei.

Instanța nu poate însă valida acest calcul ca reprezentând, prin el însuși, cuantumul sumei care trebuie restituită de bancă. Contractul de credit este un contract oneros. Debitorul Guțu Petru nu era obligat numai la restituirea capitalului, ci și la plata dobânzii contractuale valabil convenite. Prin urmare, întreaga diferență dintre totalul plăților efectuate și suma nominală a creditului nu constituie automat o plată nedatorată. Pentru admiterea unei pretenții de restituire era necesară identificarea exactă a: sumelor efectiv plătite; datei fiecărei plăți; capitalului stins; dobânzii contractuale valabil datorate; sumelor imputate asupra fiecărei clauze declarate nule;eventualului excedent rămas după stingerea tuturor obligațiilor valabile.

Este adevărat că reconstituirea raportului obligațional expusă anterior indică un total necesar stingerii obligației de 1.335.584,11 lei și atingerea soldului zero la 14 mai 2014. Această împrejurare este determinantă pentru verificarea caracterului neîntemeiat al soldului pretins de bancă. Ea nu conduce însă automat la admiterea pretenției reconvenționale în cuantumul de 861.530,79 lei, deoarece suma solicitată de reclamanții reconvenționali a fost construită printr-un alt mecanism – simpla diferență dintre totalul pretins achitat și capitalul nominal de 710.000 lei – fără deducerea dobânzii contractuale valabil datorate. Cu alte cuvinte, calculul invocat în susținerea capătului de restituire nu corespunde mecanismului juridic care rezultă din înlăturarea clauzelor nule.

Instanța nu poate acorda o sumă determinată printr-o metodă pe care o consideră juridic incorectă și nici nu poate substitui din oficiu pretenției formulate o altă pretenție patrimonială, calculată după un alt mecanism. Această concluzie nu este contradictorie cu respingerea acțiunii principale.

În acțiunea principală, băncii îi revine sarcina demonstrării creanței sale. În acțiunea reconvențională, reclamanților reconvenționali le revine sarcina demonstrării cuantumului exact al sumei a cărei restituire o solicită. Faptul că prima parte nu și-a demonstrat creanța nu înseamnă automat că partea adversă și-a demonstrat propria pretenție patrimonială în cuantumul solicitat. Prin urmare, pretenția de restituire a sumei de 861.530,79 lei urmează a fi respinsă.

Instanța notează că acțiunea principală este respinsă deoarece banca nu a demonstrat existența creanței pretinse după înlăturarea efectelor clauzelor declarate nule, iar acțiunea reconvențională este admisă în partea constatării caracterului abuziv și nulității clauzelor pentru care reclamanții reconvenționali au demonstrat întrunirea condițiilor legale.

În același timp, acțiunea reconvențională este respinsă în partea restituirii sumei de 861.530,79 lei deoarece modul de determinare a acesteia nu ia în considerare dobânda contractuală valabil datorată și nu demonstrează cuantumul exact al eventualului excedent. Cele trei concluzii sunt compatibile între ele și rezultă din aplicarea aceleiași reguli procesuale: fiecare parte trebuie să demonstreze pretenția proprie.

Generalizând cele expuse, instanța constată că între BC „Moldindconbank” SA și Guțu Petru a existat un raport juridic de credit, în cadrul căruia banca a acordat un credit nominal de 710.000 lei, iar debitorul și-a asumat obligația restituirii capitalului și achitării dobânzii contractuale.

Totodată, în contract au fost inserate clauze standard care au instituit costuri și mecanisme suplimentare de executare, o parte dintre acestea nefiind negociate individual, neavând o contraprestație suficient individualizată, fiind lipsite de claritate ori producând un dezechilibru disproporționat în detrimentul consumatorului.

Instanța constată caracterul abuziv și declară nule clauzele referitoare la: majorarea ratei lunare prin aplicarea dobânzii calculate pentru zilele de întârziere; comisionul unic de 2% din suma creditului pentru întocmirea contractului și organizarea mecanismului de creditare; comisionul lunar de 0,13% pentru administrarea și monitorizarea creditului; dobânda suplimentară pentru neachitarea la scadență a dobânzii curente și comisioanelor; ordinea de stingere care acordă prioritate comisioanelor, dobânzilor suplimentare, penalităților și altor costuri înaintea obligației principale; dobânda suplimentară de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere asupra creditului, dobânzilor și comisioanelor.

Eliminarea acestor clauze produce consecințe asupra întregului mecanism de calcul al soldului, deoarece sumele imputate asupra obligațiilor lipsite de efect nu puteau împiedica diminuarea capitalului.

Pornind de la capitalul efectiv relevant de 695.800 lei, păstrând dobânda contractuală de 21%, ulterior 16,5%, rata lunară de 13.920,35 lei și plata de 253.126,95 lei din 18 decembrie 2012, verificarea evoluției obligației conduce la un total de 1.335.584,11 lei, din care 695.800 lei capital și 639.784,11 lei dobândă contractuală, soldul capitalului ajungând la zero la 14 mai 2014. Această constatare infirmă caracterul concludent al soldului de 351.825,74 lei utilizat de bancă la formarea creanței sale și, implicit, al pretenției finale de 648.528,43 lei.

În același timp, ea nu justifică admiterea automată a pretenției reconvenționale de restituire a 861.530,79 lei, deoarece această sumă a fost determinată prin simpla scădere a capitalului nominal din totalul plăților, fără luarea în considerare a dobânzii contractuale valabil datorate.

În consecință, reieșind din probele administrate, cercetate multiaspectual, complet, nepărtinitor și nemijlocit și apreciate în conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă, instanța ajunge la concluzia că acțiunea principală precizată formulată de BC „Moldindconbank" SA împotriva Guțu Petru și Guțu Sergiu privind încasarea datoriei rezultate din contractul de credit nr. ***** din ***** și a cheltuielilor de judecată urmează a fi respinsă integral ca neîntemeiată; acțiunea reconvențională precizată formulată de Guțu Petru și Guțu Sergiu urmează a fi admisă parțial, în partea constatării caracterului abuziv și declarării nulității clauzelor individualizate supra, iar în rest urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art.art. 239-241 C.proc.civ. al R.Moldova, instanţa de judecată, -

HOTĂRĂȘTE :

Se respinge acţiunea principală precizată formulată de BC „Moldindconbank" SA împotriva Guțu Petru și Guțu Sergiu privind încasarea datoriei rezultate din contractul de credit nr. ***** din ***** și cheltuieli de judecată, ca neîntemeiată.

Se admite parțial acțiunea reconvențională precizată depusă de Guțu Petru și Guțu Sergiu.

Se constată caracterul abuziv și se declară nule clauzele contractuale cuprinse în contractul de credit nr. ***** din *****, după cum urmează:

- clauza contractuală inserată în compartimentul „Rambursări", Capitolul 3 alin. (2), referitoare la majorarea ratei lunare prin aplicarea dobânzii calculate pentru zilele de întârziere;
- clauza contractuală inserată în compartimentul „Drepturile și obligațiile debitorului", pct. 6 subpct. (4), referitoare la perceperea comisionului unic în cuantum de 2% din suma creditului pentru prestarea serviciilor bancare privind întocmirea contractului de credit și organizarea mecanismului de creditare;
- clauza contractuală inserată în compartimentul „Drepturile și obligațiile debitorului", pct. 6 subpct. (5), referitoare la perceperea comisionului lunar pentru administrarea și monitorizarea creditului în cuantum de 0,13% din suma creditului acordat;
- clauza contractuală inserată în compartimentul „Plățile", Capitolul 5 alin. (1), indicele 3, referitoare la perceperea dobânzii suplimentare pentru neachitarea la scadență a dobânzii curente și a comisioanelor;
- clauza contractuală inserată în compartimentul „Plățile", Capitolul 5 pct. (1) subpct. 1–8, referitoare la ordinea (succesiunea) stingerii obligațiilor contractuale prin prioritatea achitării comisioanelor, dobânzilor, dobânzilor suplimentare, penalităților și altor costuri înaintea stingerii obligației principale de rambursare a creditului;
- clauza contractuală inserată în compartimentul „Drepturile și obligațiile debitorului", pct. 6 subpct. (9), referitoare la perceperea dobânzii suplimentare în cuantum de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere asupra sumelor restante reprezentând credit, dobânzi și comisioane, până la executarea integrală a contractului.

În rest, acțiunea reconvențională se respinge, ca neîntemeiată.

Se încasează de la BC „Moldindconbank" SA în beneficiul Statului taxa de stat în mărime de 100,00 MDL (una suta) lei.

Hotărârea este cu drept de atac în ordine de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile, prin intermediul Judecătoriei Chişinău sediul Centru de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Potînga Iurie